

PEDAGOGERS ANVÄNDNING AV VERKTYGET PEKLATTAN I FÖRSKOLAN

Peklattan som stöd för barns språkutveckling

TEACHERS USING THE TOOL TOUCHPAD IN PRESCHOOL

Touchpad to support children's language development

Examensarbete i lärarutbildningen
Avancerad nivå 15 Högskolepoäng
Hösttermin 2013

Veronica Widsing
Åsa Grundell

Handledare: Urban Carlén
Examinator: Mirella Forsberg Ahlcrona

Resumé

Arbetets art:	Examensarbete i lärarutbildningen, avancerad nivå, 15 hp Högskolan i Skövde
Titel:	Pedagogers användning av verktyget pekplattan i förskolan – pekplattan som stöd för barns språkutveckling.
Sidantal:	55
Författare:	Veronica Widsing och Åsa Grundell
Handledare:	Urban Carlén
Datum:	Januari 2014
Nyckelord:	Pekplattan, inflytande, språkutveckling, förskollärare, förskolan, IT, IKT

Tekniken är en stor del av alla barns vardag i samhället, detta ger oss därför ett ansvar att ge barnen möjlighet att utforska och experimentera med IT-verktyget pekplattan för att kunna stimulera barns språkutveckling i deras tidiga år. I läroplanen för förskolan (Lpfö 98/2010) står det skrivet att förskolan ska främja barns utveckling inom enkel teknik i vardagen (a.a).

IT-utvecklingen är i ständig rörelse framåt, hela tiden upptäcks nya fantastiska användningsområden kring de IT-verktyg vi använder oss av idag. Tekniken är här för att stanna! Hur kan vi delge vår kunskap till barnen inom användningsområdet pekplattan när det gäller barns språkutveckling?

Syftet med studien är att undersöka hur pekplattan används i förskolans verksamhet för att främja barns språkutveckling. I studien belyser författarna hur pedagogerna använder sig av pekplattan som ett verktyg när det gäller att främja barns språkliga utveckling.

Denna studie är kvalitativ då författarna har gjort egna analyser och tolkningar utifrån observationer, samt att författarna belyser pedagogernas syn och tankar hur de använder pekplattan genom intervjuer. Elva pedagoger på tre olika avdelningar har intervjuats och sex observationer har genomförts.

Resultatet visar på hur pedagoger använder sig av pekplattan för att främja barns språkliga utveckling. De frågeställningar som är aktuella i studien besvaras genom respondenternas intervju svar samt de genomförda observationerna.

Diskussionen innefattar författarnas egna tankar om pedagogernas förhållningssätt till IT-verktyget pekplattan. Den framtagna teorin i studien diskuteras och knyter an till studiens syfte samt frågeställningar.

Abstract

Nature of work: Degree project in teacher education, Advanced level, 15 hp
University of Skövde

Title: Teachers using the tool touchpad in preschool – Touchpad to support children's language development.

Number of pages: 55

Author: Veronica Widsing and Åsa Grundell

Director: Urban Carlen

Date : January 2014

Keywords: touchpad , influence, language development , pre-school , kindergarten , IT, ICT

Technology is a big part of every child living in the community, this gives us a responsibility to give children the opportunity to explore and experiment with IT tool touchpad in order to stimulate children's language development in their early years. In the kindergarten curriculum (Lpfö 98 /2010) , it is written that preschool should promote children's development in the simple technology of everyday life (a.a.).

IT development is constantly moving forward, constantly discovered new amazing applications on the computer tools we use today. The technology is here to stay! How can we communicate our knowledge to the children within the area of use the touchpad when it comes to children's language development?

The purpose of this study is to investigate how the touchpad used in the preschool activities to promote children's language development. The study highlights the authors how educators use the touchpad as a tool for promoting language development of children from a didactic perspective.

This study is qualitative as the authors have done their own analyzes and interpretations based on observations, and that the authors highlight educators' views and ideas how to use the touchpad interviews. Eleven teachers at three different departments were interviewed and six observations have been carried out.

The result shows how teachers use the touchpad to promote children's language development. The issues that are important in the study answered by respondents' interview responses and the observations don. The discussion includes the authors ' thoughts on teachers' attitudes to IT tool touchpad. The developed theory in the study are discussed and linked to the purpose of the study and issues.

Förord

Alla deltagande pedagoger samt observerande barn i denna studie skall ges ett stort tack för deras insats till studiens insamlade empiri. Utan de deltagande pedagogerna och barnen hade inte studien kunnat fortlöpa och resultatet hade blivit innehållsfattigt.

Vi vill även tacka våra familjer som har varit förstående och stöttande då vi bearbetat studien många timmar för att fastställa den. Ett stort tack ges till vår handledare för all hjälp vi fått till ett slutligt resultat.

Innehållsförteckning

Bakgrund	1
Inledning.....	2
Centrala begrepp	2
Varför IT-verktyget pekplattan?	3
Syfte och frågeställningar	4
Skolverkets tillsynsmyndighet	4
Förskolans styrdokument	5
Tidigare forskning	7
Om IT i förskolan.....	7
Arbetet med IT-verktyg i förskolan	7
IT-användning bland de yngsta barnen	9
Pedagogernas inställning till användandet av IT-verktyg.....	9
IT-verktyg som främjar barns språkutveckling.....	11
Teoretiska utgångspunkter.....	14
Metodval	14
Intervju.....	15
Observation.....	16
Urval	17
Genomförande	18
Genomförande av intervjuer	18
Genomförande av observationer	19
Analys.....	20
Analys av intervjuer	21
Analys av observationer.....	22
Studiens trovärdighet.....	22
Validitet och reliabilitet i studien.....	23
Forskningsetiska principer.....	24

Informationskravet	24
Samtyckeskravet	25
Konfidentialitetskravet.....	25
Nyttjandekravet.....	25
Resultat	27
Träning av bokstäver.....	27
Träning av uttal	28
Språkträning genom sånglek.....	28
Träning av färger.....	29
Träning av ljud.....	29
Verbalt samtal och turtagning	30
Pedagogers arbetssätt och inställning till pekplattan	30
Pekplattans introducering.....	30
Pekplattan som stöd för den språkliga utvecklingen.....	31
Pedagogernas arbetssätt med språkutvecklingen	33
Pedagogers inställning till användandet av pekplattan	35
Applikationer för språkutvecklingen	35
Sammanfattning.....	36
Diskussion	38
Metoddiskussion.....	38
Resultatdiskussion	40
Hur ställer sig pedagoger i frågan till användning av IT-verktyget pekplattan för att främja barns språkutveckling?	40
På vilket sätt visar pedagoger på användningen av pekplattan till att främja barns språkutveckling?	44
Pedagogernas vidareutveckling med stöd av pekplattan	46
Vidare forskning	47
Litteraturlista	49

Bakgrund

I Bakgrunden problematiseras pekplattans användning i det pedagogiska arbetet i förskolan, följt av uppsatsens inledning, syfte samt frågeställningar vilka främst undersöker dess betydelse för förskolebarns språkutveckling.

Europaparlamentet och rådet offentliggjorde (2007) EU:s åtta nyckelkompetenser för livslångt lärande som är en europeisk referensram med nyckelkompetenser att prioritera inför ett livslångt lärande. Nyckelkompetenser är utformade med hänsyn till den snabba förändringstakten som råder i samhället idag. I snabb takt utvecklas ny teknik och den utmärks av internationalisering. Nyckelkompetenser används för att öka kompetensen bland exempelvis digitala verktyg. Genom digitala verktyg kan information ständigt uppdateras och på så vis skapa en delaktighet i samhället. Europeiska kommissionen (2007) beskriver att kompetensen kan ses som en kombination av färdigheter, kunskaper och attityder. Referensramens åtta nyckelkompetenser är:

1. Kommunikation på modersmålet
2. Kommunikation på främmande språk
3. Matematiskt kunnande och grundläggande vetenskaplig och teknisk kompetens
4. Digital kompetens
5. Lära att lära
6. Social och medborglig kompetens
7. Initiativförmåga och företaganda
8. Kulturell medvetenhet och kulturella uttrycksformer (a.a., s. 2).

EU:s medlemsstater uppmanas använda reformen i grund- och yrkesutbildningssystem i strävan att kunna utveckla dessa nyckelkompetenser hos medlemsstatens barn och ungdomar i väl förberedelse inför arbets- och samhällslivet. I reformen påvisas även betydelsen av fortbildning av vuxna för att ge fortsatt kunskap och förståelse att kunna uppnå färdigheter angående nyckelkompetenserna (a.a., s. 1-3)

Den fjärde nyckelkompetensen - Digital kompetens

Europeiska kommissionen, (2007) menar att deras mål med arbetet för digital kompetens är att stärka kunskaperna kring de grundläggande färdigheterna kring IKT. IT-verktygen används till att få fram, granska, lagra, producera, redovisa och utbyta information, men även för att kommunicera och delta i olika nätverk via internet. Genom att erhålla kunskap angående hur informationssamhället utvecklar tekniken och hur den fungerar ges en mer övergripande blick över teknikens roll och vilka möjligheter den kan skapa i arbetet, i hemmet och i vardagslivet. Målet är att sträva efter att kunskapen ska erhållas för att stödja och stimulera nybildning och kreativitet. I den interaktiva användningen av tekniken i informationssamhället ingår kunnandet av att kritiskt urskilja informationens validitet och tillförlitlighet men även juridiska och etiska principer (a.a.).

Inledning

IT-utvecklingen expanderas ständigt och på så vis utmanas människor att använda IT i olika sammanhang. Nyhetsmedia uttrycker att barns IT-användande är deras egen framtid, den reviderade läroplanen Lpfö (98/2010) påtalar att barns språkutveckling skall främjas i deras IT-användande. Intresset för denna studie väcktes under den verksamhetsförlagda utbildning som var, då förskolorna i kommunen påbörjade ett pilotprojekt där de fick tillgång till pekplattor i verksamheten, för att använda till att främja barns utveckling. Vi såg snart att projektet blev en positiv del i verksamheten och det nya IT-verktyget kom till användning i fler sammanhang än vad man hade kunnat önska. I studien undersöks därför användandet av IT-verktyget pekplattan och dess syfte att främja barns språkutveckling.

Barns ”språkande” tillåter oss att fokusera på hur barn sinsemellan eller med pedagoger tillsammans konstruerar mening i vardagliga sammanhang. Förskolan ses som en domän där ”språkandet” är centralt och bidrar till barns språkutveckling och lärande (skolverket, 2013). Sedan millenniumskiftet har datorn och digitalkameran använts allt flitigare på förskolan (Förskole tidningen, 2012). Genom ett föränderligt och ständigt utvecklande samhälle har nu pekplattan introducerats och används av förskolans verksamhet som ett stöd i verksamheten. EU och Europaparlamentet (2007) har beskrivit att det krävs ett föränderligt samhälle för att alla skall ha rätt till att utveckla sina förmågor för ett livslångt lärande. Digital kompetens ses som en viktig förmåga i framtiden bland många andra (Europeiska kommissionen, 2007).

När det gäller ett föränderligt samhälle som ständigt utvecklas och tas tillvara på främst av barnen visar Findahl (2013) på statistik i vilken hälften av alla treåringar använder internet. Av föräldrarna lär de sig att använda exempelvis pekplattor, mobiltelefoner och avancerade tv-apparater. På allt fler förskolor erbjuds digitala verktyg, såsom datorer eller pekplattor, men att dessa verktyg är primärt kommersialiserade redskap, och inte främst skapade för pedagogiska ändamål. Samtidigt utmanas pedagoger att fundera kring vilket sätt som de skall agera med de nya digitala verktygen och på så vis bidra med ett komplementär arbetssätt.

Centrala begrepp

För att underlätta läsningen presenteras studiens perspektiv och definitioner av begrepp som förekommer vid ett, eller flertal tillfällen i texten. Varför pekplattan har blivit det valda IT-verktyg som framgår i studien förklaras vidare i nedanstående text.

Begreppet *IKT* står för informations- och kommunikationsteknik och används vanligtvis synonymt med *IT*, men att det främst är den kommunikativa aspekten som poängteras med *IKT* (Hylén, 2010). *IKT* kommer vara det aktuella komplementet i förskolans verksamhet menar Forsling (2011). Numera används termen *digitala verktyg* för att inkludera samtliga redskap som baseras på någon form av nätbaserad teknologi. I Nationalencyklopedin (2012) beskrivs verktyget *Ipad*, den lanserades under 2010, och

kan därmed sägas vara ett relativt nytt verktyg i svenska förskolor. Ipad är en s.k. *pekplatta* vilken används som begrepp i denna studie för att betona den interaktion som det digitala verktyget erbjuder användaren, för att navigera i de antal program, s.k. appar som laddas ner till pekplattan, som i sin tur gör den användbar för olika ändamål. Ett sådant ändamål kan vara språkträning och begreppsutveckling, som är centralt för barns utveckling i förskolan. Begreppet *app* är en förkortning som kommer från ordet applikation, vilket kan beskrivas som ett tillämpningsprogram som kan användas för praktiskt arbete såsom ordbehandling, bokföring eller för underhållning genom att spela spel. Appar kan laddas ner gratis från internet eller mot betalning (a.a).

Med förskola menas i studien den verksamhet där barn och utbildning, åren innan skolgången inleds där barnens ålder är ett till fem år. Med ordet pedagoger innebär det förskollärare och barnskötare som i studien har intervjuats och observerats. Med sociokulturellt perspektiv avses enligt Havnesköld och Mothander (1995) teorier om lärandet, där lärandet sker i en social kontext där kommunikationen är betydelsefull där samspelet mellan individer är viktigt för lärande och utvecklingens början.

Varför IT-verktyget pekplattan?

För de yngsta barnen som vistas i förskolan lämpar sig en pekplatta väl eftersom barnen kan med sina händer och fingrar interagera och kommunicera, antingen på egen hand eller tillsammans med andra barn och vuxna. Genom att barnen klarar av att navigera på egen hand har de yngre barnen ökat inflytande över sitt lärande med stöd av pekplattan. En pekplatta kan liknas vid en liten bärbar dator med tryckkänslig skärm som har avancerade funktioner. Pekplattan är avsedd att hållas i handen och med hjälp av fingertopparna styra sig framåt i de val som appen erbjuder. Pekplattan kan också kopplas mot ett trådlöst nätverk för att därmed användas som en surfplatta, vilken användaren även kan ”surfa på internet” med, och använda andra tjänster som att titta på film, läsa tidningar/böcker, men även för att utveckla språk och begrepp. Pekplattan är alltså användbar på många sätt, i olika sammanhang och kan därför användas i förskolan till en mängd olika aktiviteter och uppdrag.

De vuxna kan hitta appar i pekplattan åt barnen, som intresserar dem och som har till fördel olika utvecklingsnivåer som utmanar dem inom ett flertal ämnesområden. Ett sådant ämnesområde kan vara barns språkutveckling. Vanligtvis diskuteras fördelar i teknikanvändningen, men samtidigt krävs en ökad problematisering om vad som faktiskt sker när nya digitala verktyg introduceras i pedagogiska praktiker såsom förskolan (Förskole tidningen, 2012).

Med utgångspunkt i ovan nämnda inledning blir en studie om hur förskollärare och hur annan pedagogisk personal arbetar med pekplattor i verksamhet ett lärorikt bidrag för att främja barns språkutveckling. Det blir även nödvändigt att förstå den förändring och de nya villkor som förskolan ställs inför i arbetet med att främja barns språkutveckling när nya digitala verktyg introduceras i verksamheten. Det är betydelsefullt att förstå pedagogernas generella argument till att använda pekplattor eftersom det kan tänkas

påverka pedagogernas arbetssätt i den pedagogiska verksamheten för barnens IT användande, men även på vad sätt barn använder dessa som kommunikativa verktyg (Forsling, 2011). Om alla barn får lika tillgång till en inkluderande digital kompetens i förskolorna, kommer deras självständighet i vuxen ålder att öka (Europeiska unionens publikationsbyrå, 2011), vilket gör studien relevant i ett perspektiv av ett livslångt lärande (Statens mediaråd, 2012/2013).

På vilket sätt kan IT-verktyg användas till att främja barns språkliga utveckling? Säljö (2000) menar att samspelet och interaktionen ses som grundläggande i hur människan lär. Kompetenta barn och vuxna finns som ett stöd i barnets utveckling och lärande. Inom det sociokulturella perspektivet ses teknisk utrustning såsom datorer och pekplattor som verktyg, vilka kan användas som redskap ur lärandesynpunkt. Med den utgångspunkten ska pekplattan vidare belysas i förhållande till pedagogers användning till att främja barns språkutveckling i följande studie.

Syfte och frågeställningar

Studiens syfte är att undersöka hur pekplattan används i förskolans verksamhet för att främja barns språkutveckling.

1. Hur ställer sig pedagoger i frågan till användning av IT-verktyget pekplattan när det kommer till att främja barns språkutveckling på förskolan?
2. På vilket sätt visar pedagoger på användningen av pekplattan till att främja barns språkutveckling?

Denna studie vänder sig till förskollärare och annan pedagogisk personal för att öka kunskapen om hur och varför pekplattan används för att främja barns språkutveckling, och på vad sätt så sker i den pedagogiska verksamheten.

Skolverkets tillsynsmyndighet

En tillsynsmyndighet för förskolan är Skolverket. Genom kontinuerligt arbete och granskning av förskolans användningsområden då det gäller att använda IT i verksamheten arbetar Skolverket med att förbättra verksamheten på landets förskolor genom att styra, följa upp och utvärdera förskolans verksamhet. I arbetet ingår att arbeta för att målen i förskolans läroplan Lpfö (98/2010) uppfylls. I skolverkets verksamhetsidé resumeras uppdraget:

- Ange tydliga mål och kunskapskrav
- Ge stöd till utveckling i förskolor och skolor
- Ta fram ny kunskap till nytta för våra målgrupper
- Kommunicera för att förbättra

Skolverkets stöd består bland annat av generella nationella utvecklingsinsatser inom områden som i nationella och internationella undersökningar påvisats brister. I Skolverket (2011b) beskrivs att skolverket ska ansvara för att ge rektorer, förskollärare och lärare kompetensutveckling och utbildning. Detta kan göras via webbaserat stöd, stimulans- och stödmaterial men även konferenser ger Skolverket möjlighet till utveckling av olika kompetenser. Genom Skolverket kan även forskning tas del av och erfarenheter i ämnen som har betydelse för skollära och lärare (a.a.). I Skolverkets uppdrag ingår att stödja ”kreativ och kritisk IT-användning” vilket innebär att Skolverket erbjuder stöd samt stimulans till pedagoger eller lärare som arbetar med att integrera digitala medier i verksamheten på förskolor och skolor, vilket förutsätter att genomförandet präglas av att introduktionen och användandet är genomtänkt (Skolverket 2011c).

Förskolans styrdokument

Regeringen och riksdagen anger riktlinjer och mål för förskolan genom förskolans läroplan, Lpfö (98/2010). Läroplanen har framarbetats av Skolverket (Lpfö 98, reviderad 2010; Skolverket, 2010). I förskolans läroplan redogörs för förskolans värdegrund och uppdrag. Här beskrivs sju mål och riktlinjer för hur förskolan ska arbeta. De sju målen och riktlinjerna som beskrivs är:

- Normer och värden
- Utveckling och lärande
- Barns inflytande
- Förskola och hem
- Samverkan med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet
- Uppföljning, utvärdering och utveckling
- Förskolechefens ansvar (Skolverket, 2010).

Dessa mål i förskolans läroplan Lpfö (98/2010) kan kopplas till denna studie. Genom målet *normer och värden* kommer det att beskrivas barns rätt till att få ta del av pekplattan i förskolan. Alla hemförhållandena kan inte erbjuda en pekplatta eller annat IT-verktyg därför skall barn få ta del av den i förskolan. Genom målet *Utveckling och lärande* som ses i studien på vilket sätt pekplattan används för att stimulera till en utveckling eller ett lärande hos barn. I studien kan målet *barns inflytande* beskrivas i barnens och pedagogernas nyfikenhet kring att vilja arbeta med pekplattan. Målet *förskola och hem* beskrivs i hur de olika förhållandena barnen har i förskolan och hem. I målet *Uppföljning, utvärdering och utveckling* beskrivs i hur pedagogerna kan arbeta med pekplattan i verksamheten för att stimulera barns språkutveckling med stöd av pekplattan. I målet *förskolechefens ansvar* beskrivs i studien genom pedagogernas vidare intresse för kompetensutveckling.

I förskolans läroplan Lpfö (98/2010) beskrivs uppdraget att förskolan ska lägga vikt vid att stimulera varje barns språkutveckling och uppmuntra och ta till vara barnets nyfikenhet och intresse för den skriftspråkliga världen. Genom låta barn skapa och kommunicera med hjälp av olika uttrycksformer som till exempel bild, sång och musik, drama och rytmik liksom med hjälp av tal-och skriftspråk utgör det innehåll och den metod förskolan använder i strävan att främja barns utveckling och lärande. Detta innebär också att forma, konstruera och använda material och teknik. Multimedia och informationsteknik kan i förskolan användas såväl i skapande processer som i tillämpning. Förskolan ska sträva efter att barn utvecklar nyanserat talspråk, ordförråd och begrepp samt sin förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra. Barn ska utveckla ett intresse för skriftspråk samt förståelse för symboler och deras kommunikativa funktioner. Förskolan ska sträva efter att barn utvecklar intresse för bilder, texter och olika medier men även sin förmåga att använda sig av, tolka och samtala om dessa. Förskolan ska stimulera barn så de utvecklar sin skapande förmåga och förmågan att förmedla sina upplevelser, tankar och erfarenheter i många uttrycksformer som lek, bild, rörelse, sång och musik, dans och drama (Skolverket, 2010). Förskollärare ska ansvara för att barn stimuleras och utmanas i sin språk- och kommunikationsutveckling. Arbetslaget ska utmana barns nyfikenhet och begynnande förståelse för språk och kommunikation, ge barn möjlighet att utveckla sin förmåga att kommunicera, dokumentera och förmedla upplevelser, erfarenheter, idéer och tankegångar med hjälp av ord, konkret material och bild samt estetiska och andra uttrycksformer (a.a.).

I förskolans läroplan Lpfö (98/2010) beskrivs ett uppdrag om att förskolan skall främja barns utveckling och deras lärande genom att använda olika material och tekniker. Ett av strävansmålen i förskolans läroplan är ”multimedia och teknik”. Detta strävansmål skall lägga grunden för att barnen längre fram i livet skall kunna behärska och använda sig av IT. I förskolans läroplan tydliggörs att förskolans verksamhet ska lägga grunden till barns förmåga att kommunicera, söka ny kunskap och samarbeta som är nödvändigt i dagens samhälle, vilket är präglad av ett stort informationsflöde och en snabb förändringstakt. Förskolan skall lägga grunden till de gemensamma referensramarna som alla medborgare i samhället behöver (Skolverket, 2010). I detta mål inkluderar all användning av multimediala som IT-verktyg samt informationsteknik i verksamheten men även i det pedagogiska arbetet (Lpfö 98/2010). I förskolans läroplan förklaras att informationsteknik och digitala medier kan med fördel användas i flera av förskolans olika ämnesområden som matematik, naturkunskap och språk. Men viktigt är att barnen får stimulans och vägledning av de vuxna för att kunna genom egen aktivitet öka sin kompetens och utveckling så att nya kunskaper och insikter skapas (a.a). Förskolan skall lägga grunden till de gemensamma referensramarna som alla medborgare i samhället behöver (Skolverket, 2010).

Tidigare forskning

I följande stycke kommer tidigare forskning kring uppsatsämnet att redovisas, både med nationella som internationella studier. Förskolan kan ses i termer av en social och kulturell praktik, därför blir kommunikation och verktyg avgörande utifrån teorier om barns utveckling och lärande som en social aktivitet (Kroksmark, 2011).

Om IT i förskolan

Ljung-Djärf (2004) beskriver att det är betydelsefullt hur förskolans pedagogiska verksamhet är uppbyggd, på vilket sätt verksamheten möjliggör för barn att utveckla och lära sig IT- verktyg, samt hur förskolan möjliggör för barnen att samtidigt utveckla andra förmågor vid tillämpning av digital teknik (a.a).

Framtidsaspekten om IT-verktyg är ett framtidsytande perspektiv som används ofta vid argument för användning av IT-verktyg i förskolan. Det anses vara betydelsefullt att barnen får lära sig att hantera IT-verktyg för att kunna göra det senare i skolan men framförallt till att lägga grund för barnens framtid i ett föränderligt samhälle (Ljung-Djärf, 2004, Jernes m.fl. 2010, Lindahl & Folkesson, 2012b).

I tidigare forskning tyder det på att datorn i förskolan inte har fått något större genombrott. Allt fler nationella och internationella riktlinjer genomsyrar förskolans arbete om hur de skall använda digital teknik med betoning på den pedagogiska verksamheten (Ljung-Djärf, 2004). Samtidigt kan vi i vår samtid se en förändring som sker då förskolor väljer att introducera pekplattor för de yngre barnen i förskolan. Då pekplattan beskrivs i sin användning som ett enkelt och smidigt IT-verktyg kan barnen till viss del påverka användningen av IT-teknik i förskolans verksamhet, särskilt då flera av dem på senare år visar stort kunnande och frekvent användning av internet och digitala medier (Medierådet, 2010 och Findahl, 2013). Genom att barn får möjlighet att använda IT-verktyg som pekplattan, och då främst i förskolan utvecklar de kunskap om hur teknik kan användas och fungerar. Det är pedagogernas ansvar att IT-verktyg används i den planerade verksamheten, samt att dessa verktyg stimulerar och utmanar barns intresse för naturvetenskap och teknik (Ljungberg, 2012).

Arbetet med IT-verktyg i förskolan

Att arbeta med IT-verktyg som en dator kräver en förfinad motorisk kunskap för de yngre barnen. Med pekplattan ser barn omgående hur man skall använda den och förstår hur den fungerar för att kunna styra verktyget på egen hand (Couse & Chen, 2010 och Geist, 2012). Genom att använda pekplattan i förskolans verksamhet kan barn utveckla intresse för bilder, text och medier. Med pekplattan som verktyg får barn möjlighet till att söka efter information om olika saker. De kan exempelvis söka efter fakta om olika djur som älgen och få fram bilder och information om det. Pedagoger och barnen kan tillsammans titta på bilder, samtala kring texten och på så sätt få en djupare kunskap om ämnet (Sackelius, 2011). Pekplattor, datorer eller mobiltelefoner är verktyg som barn introduceras för i hemmet, men också på senare tid på förskolan (a.a.).

Pedagogerna lägger lätt fokus på det tekniska handhavandet med pekplattan istället för vad pekplattan kan användas till, för att förbättra den pedagogiska undervisningen (Tallvid, 2010). Enligt studien från Tallvid (2010) saknar pedagogerna tid för diskussion samt reflektion hur man kan använda IT utifrån de olika ämneskunskaperna som förskolans läroplan Lpfö (98/2010) skriver fram. Hur skall fler barn nås av IT-verktyg för att kunna få en förbättrad undervisning är en fråga som Brodin och Lindstrand (2007) ställer sig. De påstår att det är ämnes- och specialkunskaper som är grund för en lyckad undervisning där IT-verktyg ingår som ett av flera olika verktyg att använda sig av. Samtidigt verkar pedagogerna sakna tid för fortbildning samt diskussion för hur de inom ramen för sitt yrkeskunnande kan använda IT i den planerade verksamheten. Tekniken skapar sätt att lära vilket gynnar barn och underlättar former av en inkludering av samtliga barn i verksamheten. I Sverige har IT-stöd i förskolans verksamhet fått en påtaglig effekt på barns inläring, vilket medfört positiva sidoeffekter genom att IT användandet har medfört en ökning av meningsutbyten kring kunskap och lärande (a.a).

Geist (2012) och Kjällander (2011) skriver om vikten att pedagoger bör ha i åtanke att ständigt sträva efter att hitta ett nyskapande i deras arbetsmetoder när de använder IT-verktyg. Då pedagoger använder tekniken på rätt sätt bidrar det till att barn lär på ett lustfyllt sätt vilket oftast är det ”lätta” sättet att lära på (a.a).

Det ligger, enligt Alexandersson, Linderoth och Lindö (2001), tre olika motiv bakom utveckling av IT-användning i förskolan.

1. **Inlärningsaspekten**, där IT-verktyg öppnar nya möjligheter och ger en ökad växling av arbetssätt.
2. **Arbetslivsaspekten** där dagens samhälle förväntar sig att förskolan skall ge grund om IT-verktyg till barn på förskolan.
3. **Kunskap och demokrati aspekten**, vilket betyder att alla barn skall ges samma möjligheter till utveckling och lärande när det gäller IT-verktyg, en medborgarkunskap som är nödvändig i en fungerande demokrati (a.a).

Inlärningsaspekten förklaras genom att hur exempelvis IT i förskolan har ökat variationsmöjligheterna i olika undervisningsaktiviteter, vilket har medfört en förändring i relationen mellan barn och pedagog. När det gäller arbetslivsaspekten har senare skolan ett uppdrag att förbereda barnen för deras kommande arbetsliv och därmed även demokratin som då inkluderar demokratispekten, som handlar om att det blir nödvändigt att alla i dagens samhälle ska kunna använda IT-verktyg för att få en fungerande demokrati. Alla barn ska ges möjlighet till en likvärdig utbildning inom området och detta ligger då givetvis på skolans ansvar (Linderoth & Lindö, 2001).

Den digitala tekniken kommer att ha effekt på undervisningen i förskolans verksamhet (Medierådet, 2010). Utifrån Medierådets granskning visar det på att cirka 16 procent av dagens barn saknar tillgång till en dator i hemmet trots en ökning av IT-verktyget ute i samhället (Medierådet, 2010). Forsling (2011) lyfter en viktig aspekt, han menar att det

kan uppstå en fara med digitala klyftor, det kan bero på en rad olika faktorer men även geografiska skillnader mellan olika verksamheter. Utifrån detta menar Forsling att alla inte har samma möjlighet och förutsättningar att möta digitala verktyg, vilket medför till att det blir olika skillnader på kompetens när det gäller digitala verktyg (a.a).

IT-användning bland de yngsta barnen

Findahl (2013) beskriver att små barn snabbt kan hantera och manövrera pekplattan då den är lätthanterlig, i förhållande till datorn där ett tangentbord och ett pekdon måste bemästras (a.a). Nordin-Hultman (2004) menar att den svenska förskole-traditionen genomsyras av ett bristfälligt tänkande då yngre barn anses vara för små för att utföra vissa aktiviteter. Detta är något som har blivit mer tydligare anser Johannesen och Sandvik (2009). Johannesen och Sandvik (2009) beskriver vidare kompetensperspektiv som kräver en förändrad vuxenroll. Författarna menar att vuxna har en benägenhet att vara i vägen för barn. Det är de vuxna som visar vad som ska göras. Författarna menar att ju mer vuxenstyrda aktiviteter desto mindre utrymme får barnen för eget utforskande. Rutiner på småbarnsavdelningen verkar bli ett hinder då barnen inte får möjlighet att bli en aktör i sitt eget liv. Det är pedagogens ansvar att frångå detta förhållningssätt. Pedagogerna skall lägga mer tyngd på att lyssna på barnet och skapa möjlighet till ett ökat inflytande och delaktighet (a.a).

Ursula Aglassinger (2012) skriver om i sin artikel att det finns många appar gjorda för att barnen skall kunna rita med fingret på pekplattan, detta är något författaren anser vara fantastiskt bra för de små barnen. De kunde enklare än med penna eller krita klottra och rita cirklar som sedan mynnar ut i huvudfotingar. Att barnen lyckades bra sporrade och motiverade barnen att fortsätta rita även på papper. Vissa av barnen hon tittat på började sedan lek- skriva, och till och med skriva bokstäver för att snart skriva hela eller delar av sitt namn (a.a). Ljung-Djärf (2004) styrker Aglassinger (2012) påståenden genom att förklara barns samspel vid datorn på förskolan där situationer där barn ännu inte klarar av att hantera ett pekdon, så som ”musen” eller tangentbordet istället väljer att engagera sig i vad som sker på skärmen. På så vis skapas deltagande på olika sätt där samarbete i grunden bidrar till att flera barn kan samspela och diskutera vad som sker på skärmen (Ljung-Djärf, 2004).

Det har visat sig att förskolan är sämre på att ta tillvara det förskolebarnen redan kan, vilket Plowman, Stephen & McPake (2010) menar. Pedagogerna borde ta tillvara mer på barns tidigare erfarenheter och kompetenser kring IT-verktygen som exempelvis dator och pekplatta, vilket är slutsatsen av en kvalitativ studie genomförd i Skottland på barn i åldern tre till fyra år (a.a).

Pedagogernas inställning till användandet av IT-verktyg

Under de senaste åren har tekniken förfinats till alltmer användarvänlig vilket attraherat förskolans pedagoger (Brodin och Lindstrand, 2007). Enligt Brodin och Lindstrand (2007) har tekniken blivit mer avancerad genom att många funktioner undanröjs för användaren och sköts beroende av val som användaren gör. Brodin och Lindstrand

(2007) beskriver att det inte är de digitala verktygen som förändrar den pedagogiska miljön på förskolan, utan pedagogernas förhållningssätt till IT-verktyget som har en avgörande betydelse om det sker en utveckling hos barnen (a.a). Hall (2010) beskriver att pedagoger inte kan bemöta dagens eller gårdagens barn på lika sätt, utan istället måste pedagoger se dagens barn med andra ögon än vad de tidigare gjort. Den moderna tekniken ses idag som en självklarhet i dagens samhälle av många (a.a).

Hildén (2005) beskriver, för att kunna ge barnen ett lärande läggs stor vikt på att pedagogerna vågar ta del av IT. I de flesta verksamheter arbetar det pedagoger som inte använder IT-verktyg eftersom de inte behärskar tekniken, vilket leder till osäkerhet. Detta medför att pedagogerna inte tillåter barnen att använda IT-verktyg på förskolan (a.a). Pedagogerna skall stimulera barns vilja till att lära menar Hildén (2005).

Enligt Halvarsson Kärnström och Vendelstrand (2010) ökar samtidigt pedagoger sin kollektiva digitala kompetens genom att tillsammans testa att använda IT i förskolans verksamhet. Pedagogerna har olika förkunskaper, intressen och erfarenhet kring verktyget pekplattan. Pedagoger kan med fördel utforska det nya verktyget utifrån sin egen kunskapsnivå. Pekplattan är ett verktyg som ses som lätthanterlig och pedagoger med mindre datorvana hittar appar som är lätthanterliga för dem (Ljungberg, 2012).

Lindahl och Folkesson (2012) forskning visar ett samband på hur pedagoger ser på förskolans uppdrag, tradition samt hur IT används ute i verksamheten. Deras studie pekar på hur förskolans tradition har möjlighet att påverka IT-verktyg i förskolans verksamhet. Pedagogers syn på hur barn lär sig har en påverkan på deras ställningstagande, för eller emot IT-verktyg i förskolan. IT-verktygen kan ses som ett hot då det finns uppfattningar om att barn lär bäst genom att använda sin kropp fysiskt. IT-verktyg kan inte bidra till samma effekt på lärande som en mer konkret upplevelse vilket medför att inställningen till IT-verktyget blir mer negativ (a.a). Lindahl och Folkesson (2010) beskriver motsatsen och förklarar att IT-verktyg även kan ses som ett komplement i förskolans verksamhet genom att pekplattan motiverar barnen men även berikar den pedagogiska miljön (a.a.).

Perrotta (2013) skriver att skolledningen bör förmedla en positiv tilltro till pedagogernas användande av IT-verktyg, de bör vägleda och stötta pedagogerna i sitt arbete. Vilket även Hatlevik & Arnseth (2012) samtycker till, att skolledningen bör vara en stöttande pelare i pedagogernas arbete. I en intervjustudie gjord av Carlo Perrotta (2013) framkommer det att det inte är någon större skillnad mellan äldre och yngre pedagogers synsätt kring IT. Det framkommer också i studien att det inte heller är någon större skillnad mellan de som fått kompetensutveckling och de som inte fått det. Däremot visar studien på skillnader i pedagogernas inställning till att använda IT i förskolans verksamhet. Tydliga skillnader kunde ses beroende på vart de arbetade. Pedagoger som arbetar på mindre orter är mer positiva till arbetet med IT eftersom de anser att IT kan förändra och främja för positiva lärandemiljöer för alla barn i verksamheten (a.a.).

Björk Thorsell (2012) fastslår att pedagogerna i enkätstudien *"Surfplattan i förskolan - En studie av pedagogers attityder"* är pedagogerna positiva till användandet av pekplattan i förskolan. Respondenterna i enkätstudien klargör att barnen utvecklar digital kompetens med stöd av IT-verktyget pekplattan eftersom de får prova på och utforska pekplattan på egen hand. Exempelvis användes pekplattan för att söka information, spela pedagogiska spel eller lyssna till musik och genomföra sångsamlingar. Studien visade att pedagoger också tycker att det är viktigt att barnen blir delaktiga i användningen av olika verktyg, eftersom det ger barnen en chans att lära sig ett innehåll på olika sätt, utifrån individens intresse och behov (a.a). Andersson (2000) tydliggör behovet av att ta del av arbetskamraternas kompetens och kunskaper inom området för att skapa en pedagogisk verksamhet. Vissa pedagoger känner en osäkerhet inför användningen, främst hur de kan tillämpa IT i verksamheten. Pedagoger beskriver att de har efterfrågat fortbildning men inte fått, vilket har medfört en osäkerhet i kompetensutveckling kring användningen av pekplattan i den planerade verksamheten (Thorsell, 2012).

IT-verktyg som främjar barns språkutveckling

Under det första levnadsåret är barnet som mest mottagligt för språklig stimulans (Fridolfsson, 2008). Kunskap kan ses som något som konstrueras genom olika aktiva handlingar i en social miljö. Genom lämpliga pedagogiska aktiviteter i förskolan bör barns lust för att utforska uppmuntras (Hagtvet, 2004).

Svensson (2009) tar upp hur viktigt det är att pedagogen visar ödmjukhet och inte sätter krav på barnets lek med språket utan att allt accepteras, fel kan bli rätt. Barnens försök och lek med språket ska uppmuntras och en pedagog som är lekfull och entusiastisk smittar gärna av sig på barnen i dess närhet. Detta tar även Westerlund (2009) upp och diskuterar det viktiga att man som vuxen i barnets omgivning fångar upp barnets frågor och funderingar oavsett om det kommer till uttryck i kroppsspråk som gester, mimik, pekningar eller ljudanden och verbala kommentarer. I läroplanen för förskolan, Lpfö (98/2010), skall förskolan sträva efter att varje barn utvecklar nyanserat talspråk, ordförråd och begrepp samt sin förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra. Även att förskollärare ska ansvara för att arbetet i barngruppen genomförs så att barnen får stöd och stimulans i sin sociala utveckling samt stimuleras och utmanas i sitt språk- och kommunikationsutveckling (Skolverket, 2010, s. 10-11).

En studie av Kjällander (2011) visar att de yngre barnen är observanta och intresserade av varandras agerande, som tal, gester och ljud. Barn hjälper varandra men tar även ett gemensamt ansvar. Det är en attityd till kunskap som Kjällander menar kan leda till ökat lärande när det kommer till språkutvecklingen. Kjällander (2011) anser att interaktionen visar på både samarbete och impulsivitet. Kjällander (2011) menar att fysiska rörelser har en stor betydelse för att öka barns samspel och kommunikation såväl mellan barnen som mellan pedagog och barn. Det är den nära interaktionen och turtagningen med ord

och gester som är viktig för att få en gemensam förståelse samt språkförståelse (Kjällander 2009; Klerfelt 2007).

Skarre Aasebo och Melhuus (2007) skriver att digitala medier ständigt blir allt mer integrerade i barns vardagsliv, vilket bidrar till en betydelsefull referens i barns tidigare erfarenheter. Skarre Aasebo och Melhuus (2007) menar även att IT användningen bland barn ofta sker i ett socialt sammanhang då barnen utövar olika aktiviteter gemensamt kring pekplattan (a.a).

Hildén (2005) beskriver vikten av användning av program som ger möjlighet till experiment och variation. Det kan vara något pedagogiskt program eller ett ritprogram. Ett pedagogiskt program ses som ett inlärningsprogram där syftet är att barnen skall få grundläggande kunskaper om exempelvis färger, former siffror samt bokstäver. Det finns även skriv-, läs-, och räkneövningar för de barn som behöver mer utmaningar för sitt lärande. En viktig aspekt att se till är att undvika färdiga program där barnen får färdiga svarsalternativ (a.a). Alla program är inte tillfredställande för barnen anser Svensson (2009) som styrker Hildén (2005) genom att beskriva att barn inte behöver övningsprogram där svaren på frågorna redan är givna. Då får barnen inget utrymme för egna tankar eller initiativ menar författaren (a.a). De barn som sitter i kamratgrupper som har tillgång till IT-verktyg i verksamheten genom lärarledda aktiviteter utgör en mer kraftfull typ av lärande, speciellt när det gäller språk och social kompetensutveckling (McManis och Gunnewig 2012).

I en tidig studie observerade Appelberg och Eriksson (1999) att förskolebarns språkliga aktivitet var dubbelt så omfattande som när de hade samarbetat vid IT-verktyg än vid andra pedagogiska aktiviteter i svenska förskolan. Barn som behöver öva flera gånger på samma sak behöver uppmuntras för att känna lust och nyfikenhet över arbetet med pekplattan. Pekplattan som pedagogiskt verktyg gör det enklare att variera verksamheten. Utifrån det traditionella arbetssättet ges variation på ett enkelt sätt med pekplattan, och på så vis väcks barns nyfikenhet samt intresse som tilltalar barnet (Aglassinger, 2012). Användningen av IT-verktyg stärker barns självkänsla genom att de vågar kommunicera och förmedla mer språkligt med sin omgivning (a.a).

Den ökade koncentrationen hos barn som använder IT diskuteras i artikeln *”Hur kan iPads stödja lärandet i förskolan? Om hur surfplattor kan möjliggöra arbetet med förskolans läroplan”*. Koncentrationsförmågan ökade genom att arbetet blev mer lustfyllt bland de barn som använde sig av pekplattan i undersökningen. I artikeln skriver de även om att arbetet med pekplattan ger barnen ett ökat inflytande över sitt eget lärande (Aglassinger, Strindholm, Kallin & Rudnik Norling, 2012).

Flera forskare som Dysthe (2003), Säljö (2000), Ahlberg (2007) och Linell (2009) beskriver att språket är ett av de viktigaste verktygen för mänsklig utveckling. Det ses som ett verktyg som ger stöd i vilket individen får möjlighet att dela med sig av. Individen får möjlighet att förmedla den kunskap som denne kan men även inte förstår vilket ses som ett grundvillkor för ett lärande och tänkande då sociala praktiker skall

ske. Shifflet, Toledo och Matton (2012) visar i sin forskning att arbetet med pekplattan i förskolan kan förstärka barns samarbete eftersom de tenderar att bli mer benägna att skapa tillsammans, jämfört med traditionella aktiviteter så som lägga pussel, pärla pärlplattor eller läsa bok. Författarna beskriver en observation som utfördes i en amerikansk förskola om pekplattan där introduktionen av pekplattan i förskolan såg IT-verktyget som ett eftertraktat redskap att använda sig av i den pedagogiska verksamheten. Men efter en tids arbete blev pekplattan ett naturligt inslag i verksamheten. Resultatet visar att barnen ville ägna sig åt andra aktiviteter och pekplattan blev bara ett av materialen för lek och lärande (a.a). I forskning visar det att arbetet med pekplattan i förskolan kan förstärka samarbetet mellan barnen. Detta problematiseras även i en nationell studie av Svensén (2012) som hävdar att pekplattan ska ses som en lärplatta där barnen hämtar kunskap ifrån och inte som en spelmaskin i sig. Svensén (2012) uttrycker att det måste finnas ett klart syfte med användningen av pekplattan, samtidigt framkommer ett behov av appar som skall användas i syften att lära, och särskilt för att främja barns språkutveckling (a.a).

En forskare som studerat förskolebarns användning av IT är Anna Klerfelt (2007). Hon har studerat barns samarbete i användning av datorn. Klerfelt (2007) fann att barns kommunikation med varandra ökade när de samspelade framför datorn. Klerfelt kunde se att de barn som varit delaktiga i sådana aktiviteter inspirerade andra barn som agerade som åskådare under tiden de arbetade, vilket innebar att dessa i sin tur blev engagerade och uppmuntrade av att hjälpa till och sedan testa på egen hand, när de så blev deras tur. Susanne Kjällander (2011) skriver i sin avhandling om hur barn interagerar genom IT-verktyg, Kjällander menar att IT är ett utmärkt verktyg för att kunna skapa ett samlärande bland barnen som leder till språklig stimulans (a.a).

Det är inte bara positiva röster som diskuterar barns användning av digitala verktyg. Barnläkaren och professor Hugo Lagercrantz menar att språkutvecklingen försenas av för mycket användning av pekplatta, dator och tv (Läkartidningen, 2013). Lagercrantz menar att skärmen ersätter samtalet med föräldrarna och andra vuxna. Detta kan få negativa konsekvenser i form av ökade koncentrationssvårigheter hos barnet. Han menar att direkt-kontakt, samtal med föräldrar och kamrater, sång och ramsor är mer stimulerande för barns språkutveckling (Stiernstedt, 2012). Skolutvecklaren Lena Gällhagen anser motsatsen till detta och skriver att pekplattan är en tillgång i den pedagogiska verksamheten. Hon beskriver att i förskoleverksamheten sitter inte barn längre stunder vid pekplattan. Orsak till detta menar hon är att i förskolan finns kompetenta pedagoger som arbetar med IT och pekplattan dagligen i sin verksamhet, detta har gett dem kunskap om verktyget och dess utvecklingspotential (Pettersson Normark, 2012). Genom pekplattan kan pedagoger arbeta med skapande, musik, ljudpålägg vid film eller andra skapande processer som leder till samtal och kommunikation, vilket utvecklar språkutvecklingen hos barn anser Lena. Med denna teknik kan pedagoger arbeta med saker som tidigare inte var möjligt vilket Lena antyder bara är positivt (a.a.).

Teoretiska utgångspunkter

Under denna studie har det sociokulturella perspektivet valts att användas. Strandberg (2006) och Säljö (2005) beskriver det sociokulturella perspektivet som en ”dialektisk teori” där de menar på att individen lär via dialog och kommunikation med andra. Utifrån detta beskrivs dialog och samtal vara i centrum då detta skapar goda förutsättningar för ett bra lärande. Säljö (2005) beskriver en lärprocess vilket menas med att samspel, språk och kommunikation bör vara i fokus då detta eftersträvas i all pedagogisk undervisning. Det sociokulturella perspektivet har därför valts eftersom syftet i studien var att undersöka hur pekplattan används i förskolans verksamhet för att främja barns språkutveckling.

Förändringar sker ständigt i takt med utvecklingen av nya IT-verktyg. Denna utveckling har inverkan på människors liv och förändrat människans kommunikationsmönster. Detta har inneburit att den digitala tekniken har blivit en del av kulturella uttryck (EU, 2007). Barn använder IT och IKT redan innan de kan läsa, då pekplattan till stor del bygger på symboler och ikoner, vilka är lätta att hantera och lära sig för de mindre barnen.

Vygotskij anser att det är genom att överta det kulturella mönstret som barn utvecklas till olika individer, med det menar han att i kulturen är det språket som är betydelsefullt och med språket som redskap utvecklas det mänskliga tänkandet. Vygotskij beskrev den proximala utvecklingszonen genom skillnaden mellan vad ett barn kan göra utan hjälp och vad barnet kan göra med hjälp. Vygotskij menar att barn ofta följer en vuxens exempel för att sedan gradvis utveckla förmågan att göra vissa uppgifter utan hjälp. Vygotskij menar att utvecklingen sker i ledning av en vuxen eller i samarbete med en mer kapabel kamrat. Vygotskij hade som grundidé att lärandet sker i interaktion med andra (Arnqvist, 1993). Sandberg (2006) beskriver att när det uppstår interaktion i användning av IT, mellan barn-barn, barn-dator och barn-lärare visar det på hur ett IT-verktyg kan lyckas som ett verktyg i en pedagogisk lärsituation. Med hjälp av samhällets IT-verktyg hjälper vuxna barnen att förstå sin omvärld och för att kunna tillägna sig denna kunskap kunna bli en del av gemenskapen i samhället. Språket som verktyg är ett viktigt verktyg som barnet tillägnar sig för att förstå sin omvärld (Hundeide, 2006).

Metod

Studiens syfte är att undersöka pekplattans användning då det gäller att främja barns språkutveckling i förskolan. Här beskrivs de metoder för datainsamling och analys som används i studien.

Metodval

För att få reda på hur pedagoger ser på pekplattans användning i förskolan genomförs observationer och intervjuer med pedagogerna genom kvalitativ metod. Att använda

intervju och observation som undersökningsmetod ger föreliggande empiriska studie datamaterial av olika karaktär, vilket medför att perspektiven vidgas i undersökningen. Larsson (2005) beskriver att kvalitativ forskning är till fördel då forskarens teori kring valt område växer fram under processens gång genom intervju- och observationsarbetet. En viktig del i processen som Larsson (2005) betonar är vikten av noggrannhet med planering av all datainsamling, bearbetning, tolkning samt analys. En god grund bidrar till att rapporten blir lättläst och tydlig.

Forskare arbetar i huvudsak efter två skilda forskningsansatser såsom kvalitativ eller kvantitativ metod vilka för övrigt går att kombinera utifrån forskningsfrågorna. I denna studie består forskningsansatsen av kvalitativa intervjuer och observationer. Stukát (2011) menar att kvalitativa intervjuer används mest i examensarbeten i lärarutbildningar, detta är för att de oftast ger mer intressanta resultat om exempelvis barns attityder, förkunskaper och intressen. Observationer med löpande protokoll innebär att man skriver fakta om ett visst skeende som man under en viss tid observerar (a.a.).

Kvalitativ metod innebär att identifiera okända eller otillfredsställande företeelser, innebörd samt egenskaper (Stukát, 2011). Studier av kvalitativ karaktär inriktas på hur individen uppfattar verkligheten kring ett specifikt ämne (a.a.). I kvalitativ metod finns det tre huvudtyper av datainsamling. Dessa tre är observation, intervju och dokumentanalyser (Larsson, 2005). Kvalitativa intervjuer kan vara antingen öppna eller strukturerade. Vid en öppen intervju får respondenten fritt svara på en övergripande fråga för att vidareutveckla svaren i dialog med forskaren. Vid strukturerad intervju svarar respondenten på förväg uppgjorda svarsalternativ (Stukát, 2011). Öppna frågor beskrivs som frågor som inte har något givet svarsalternativ. En öppen fråga kan exempelvis inledas "*vad anser du om...*". En slutna intervjufråga har ofta två eller flera svarsalternativ, till exempel ja och nej. Öppna frågor kan ge mer information än slutna eftersom de ofta leder till att den som svarar ger ett längre svar. Öppna frågor fordrar dock mer efterbearbetning än slutna frågor (a.a.). Kvale (1997) beskriver semi-strukturerad intervju som en metod där respondenten får svara på huvudfrågor med efterföljande följdfrågor som leder samtalet efter en ökad förberedelse om specifika teman som avsatts att behandlas i samtalet med respondenten. Stukát, 2011 betonar att respondenterna hålls på rätt spår med stöd av forskarens teman, och får ändå möjlighet att utveckla idéer och sina uppfattningar om innehållet för studien.

Intervju

Intervju kan vara en social interaktion mellan för varandra okända människor. Intervjuer är en datainsamlingsmetod som ger en möjlighet till att ta reda på hur och om vad en annan person resonerar kring olika frågor i det aktuella ämnet (Stukát, 2011). Frågorna i en forskningsintervju anses grunda på antaganden samt kunskaper kring den aktuella situationen. I studien valdes att genomföra undersökningar med hjälp av skriftliga enkäter eller muntliga intervjuer menar vi att intervjuer ger ett mindre bortfall än enkäter. Enligt Stukát (2011) uppstår bortfallen nämligen genom att

det i regel är enklare att förneka en skriftlig enkät än att inte svara på en fråga som man får muntligt av en närvarande person. Intervjuerna spelades in med diktafon och användes sedan för att kunna spela in och transkribera respondenternas svar ordagrant så att intervjuernas innehåll kunde åskadliggöras. Genom att spela in respondenternas svar med en diktafon kunde enligt Patel & Davidson (2003) även trovärdigheten stärkas då det är möjligt genom röstinspelning att respondenternas svar registreras ordagrant.

I studien valdes att intervjua pedagogerna på samtliga avdelningar, för att på så sätt fastställa ett resultat. Detta resulterade i ett krävande efterarbete, vilket var ett måste då intervjuerna skulle analyseras för att fastställa det slutliga resultatet. Nackdelen med intervju som metod är att det är tidskrävande och kan vara svåranalyserat i jämförelse med svaren från en exempelvis enkätundersökning. Samtidigt kan ett analysarbete av en intervju vara positiv då intervjuvaren oftast blir mer personliga vilket kräver att forskaren har förmågan att kunna tolka individens kroppsspråk och även förmågan att kunna läsa mellan raderna. Detta beror på vilken struktur intervjun har, vilken som tillämpas som exempelvis semistrukturerad eller välstrukturerad intervju (Stukát, 2011). Denscombe (1998) menar att intervjuer är en metod för att skapa förståelse om hur människor tänker och känner inför något. Då studiens syfte var att ta reda på hur pedagoger arbetar med pekplattan för att främja barns språkutveckling kunde intervjuer ge en mer utförlig bild i pedagogernas tankar och åsikter kring IT-verktyget pekplattan. Denscombe (2009) menar att det finns tre former av intervjuer. Strukturerad, semistrukturerad samt ostrukturerad intervju. I studien valdes att använda den semistrukturerade intervjun. Intervjufrågor utformades på ett sätt som gav respondenterna möjlighet att själva kunna uttrycka sina åsikter och tankar. Öppna frågor valdes, därför blev formen på intervjuerna semistrukturerade. Denscombe (2009) menar att det typiska för semistrukturerade intervjuer är att det ämnet och de frågorna som skall bemötas är förklarade, att respondenterna fritt kan utveckla sina svar (a.a.). Under intervjuerna användes en diktafon för att spela in. Efter intervjun fördes anteckningar vilket sedan användes som ett komplement till ljudinspelningen.

Observation

Det finns två olika sorters observationer. Den *strukturerade* samt den *ostrukturerade*. Den *strukturerade* förutsätter att problemet är så väl preciserat att det är på ett givet sätt vilka situationer samt vilka beteenden som skall ingå i observationen. De *ostrukturerade* används ofta i utforskande syfte för att kunna inhämta så mycket information som möjligt kring ett visst problemområde (Patel och Davidson, 2003). I studien valdes att genomföra ostrukturerade observationer då studier var i utforskande syfte. För att betrakta intervjuens resultat ur en annan synvinkel i studien valdes det att genomföra sex stycken observationer, två stycken på den fiktiva avdelningen ”Myran”, två stycken på avdelningen ”Loppan och två stycken på avdelningen ”Nyckelpigan”. Enligt Stukát (2011) är det inte säkert på att respondenterna svarar uppriktigt i intervjun, då anses observationer vara ett bra komplement till intervjuerna. Därför användes en kombination av intervjuer och observationer för studien. Enligt Stukát (2011) kan

intervjuerna ta reda på vad respondenterna uttrycker att de gör men genom observationerna visar på vad respondenterna verkligen gör. I studien har observation används för att studera hur barn och pedagoger använder pekplattan i arbetet med att främja barns språkutveckling (Stukát, 2011). Observationer är ett viktigt redskap inom lärarprofessionen. Den hjälper läraren att upptäcka viktiga faktorer i barns utveckling (a.a.). Under observationerna fördes löpande protokoll utifrån ett observationsscema se (bilaga 3), dvs. anteckningar om vad som sker, på vilket sätt sker det, hur länge pågår observationen, vilka deltar och ålder. Genom dessa frågor kan observatören anteckna utan egen värdering. Det löpande protokollet består av korta beskrivningar i presens. Utifrån data som samlat in kan denne reflektera och analysera om vad det vad som sågs eller sades i studien. (Patel och Davidson, 2003).

Urval

Denna studie baseras på fältstudier på två förskolor i en kommun i Västra Götalands län. Valet av förskolor gjordes av bekvämlighetsskäl. Förskolorna låg inom rimligt avstånd för att hinna genomföra materialinsamlingen till den kommande studien. I studien har elva pedagoger intervjuats, varav sex förskollärare och fem barnskötare på tre olika avdelningar i kommunen. Namnen som används i studien är fiktiva. Alla förskolor i denna kommun fick två till tre pekplattor till varje avdelning i augusti år 2012. Kommunen hade som projekt att införa mer IT och teknik i förskolan.

Tabell 1: Respondenterna fördelade på de tre utvalda avdelningarna

	Avdelning Myran	Befattning
Skogshyddans förskola	Anna 27 år	Förskollärare
	Emma 34 år	Förskollärare
	Nina 48 år	Barnskötare
	Svea 56 år	Barnskötare
Solbackens förskola	Avdelning Larven	
	Lisa 36 år	Förskollärare
	Karin 54 år	Förskollärare
	Linda 47 år	Barnskötare
	Gunnel 61 år	Barnskötare
	Avdelning Nyckelpigan	
	Moa 39 år	Förskollärare
	Britta 53 år	Förskollärare
	Sofia 32 år	Barnskötare

I studien besöktes respektive förskolor där pedagogerna muntligt tillfrågades om att delta i studien genom både intervjuer och observationer. Kontakten med de respektive förskolorna sedan tidigare möjliggjorde att frågorna kunde ställas direkt med aktuella pedagoger. Pedagogerna informerades om sin rätt att vid senare tillfälle avsluta sin

delaktighet i studien och att deltagande sker helt konfidentiellt. Efter att pedagogerna gett sitt samtycke delgavs vårdnadshavarna till berörda barn med ett missivbrev (se Bilaga 1). I missivbrevet tydliggjordes inför vårdnadshavarna att det insamlade materialet endast var avsett för studien och inget annat sammanhang. I missivbrevet beskrevs även att deltagandet var konfidentiellt. En viktig del i studien är att få medgivande från samtliga deltagande i studien.

Genomförande

När intervjuer och observationer skulle genomföras kontaktades respondenter och gemensamt planerades plats och tid. Sex olika observationer genomfördes på avdelningarna, två på varje avdelning. Samtliga pedagoger intervjuades på de tre avdelningarna. Några av observationerna var planerade, men några var spontana då ett bra tillfälle gavs. Intervjuerna och observationerna genomfördes under flera dagar på grund av att respondenterna inte hade tid, men även på grund av att vi ville observera olika aktiviteter kring pekplattan under flera dagar för att få ett så stort urval som möjligt.

Genomförande av intervjuer

I studien genomfördes fältintervjuer vilket Stukát (2011) menar innebär att respondenterna intervjuas i sin egen arbetsmiljö. Pedagogerna intervjuades på förskolan för att skapa en så lugn, ostörd och för båda parter trygg intervjumiljö, vilket även Stukát (2011) föreslår för dessa typer av intervjuer. Intervjuerna genomfördes med sju pedagoger under sex olika dagar. Intervjuerna tog mellan 15 och 25 minuter beroende på hur och vad respektive respondent svarade på frågorna. Intervjutiden var avsedd för 30 minuter så att respondenterna fick tid för att kunna ge utförliga svar på studiens frågor. Respondenterna i studien har tilldelats de fiktiva namnen Anna, Emma, Nina, Svea, Lisa, Karin, Linda, Gunnel, Moa, Britta och Sofia. Frågorna som ställdes under de elva intervjutillfällena bifogas till denna studie som bilaga (se bilaga 2). När intervjuerna genomfördes följdes ett intervjuschema (se bilaga 2) vilket hade en förbestämd ordningsföljd och formulering av frågorna för att intervjusituationen skulle bli likadan för respondenterna. Intervjuerna genomfördes enskilt med en respondent åt gången för att undvika påverkan av respondentens svar. För att intervjusituationen skulle bli likadan för alla följdes Stukáts (2011) råd att bemöta respondenterna så neutralt som möjligt. Neutralitet gentemot respondenterna anses vara viktigt då risken minskas att svaren påverkas av intervjuaren och olika formuleringar av frågorna (Stukát, 2011).

Under intervjuerna försökte vi undvika att påverka respondentens svar genom att använda ett så neutralt ordval, tonfall och ansiktsuttryck som möjligt. Stukát (2011) beskriver att kroppspråket kan ge respondenten en medveten eller omedveten förståelse för vilket svar den som intervjuar förväntar sig, vilket kan leda till oärliga och osanna svar. Under intervjuerna placerades en diktafon på bordet som stod mellan den som utförde intervjun och respondenten för att spela in respektive svar. Efter att

respondentens svar hade spelats in på diktafonen transkriberades respektive intervju i sin helhet för att åskådliggöra intervjuernas innehåll och underlätta analysarbetet såsom även Patel och Davidson (2003) förespråkar. Transkriberingarna ändrades på ett sådant sätt att alla utropsord och ord som inte påverkade utsagornas innehåll togs bort ur texten. Dessa ändringar genomfördes för att transkriberingarna ska kunna användas som citat i studien och göra texten mer lättläst. För att kontrollera att transkriberingens innehåll stämde överens med citatens innehåll jämfördes citaten med respektive transkribering.

Tabell 2: Respondenterna fördelade på de tre utvalda avdelningarna

Intervju	Avdelning	Respondent
Intervju 1	Myran	Anna
Intervju 2	Larven	Lisa
Intervju 3	Nyckelpigan	Moa
Intervju 4	Myran	Emma
Intervju 5	Larven	Karin
Intervju 6	Nyckelpigan	Britta
Intervju 7	Myran	Nina
Intervju 8	Larven	Linda
Intervju 9	Myran	Svea
Intervju 10	Larven	Gunnel
Intervju 11	Nyckelpigan	Sofia

Genomförande av observationer

I denna studie observerades sex stycken aktiviteter med arbetet kring pekplattan. Under de ostrukturerade och osystematiska observationer som Stukát (2011) beskriver som vardagligt observerande. Observatören valde att vara icke deltagande i observationen. Observatören i observationerna var icke deltagande observatör. Genom att välja icke deltagande observatörer gjorde att barnen inte var medvetna om att observationerna genomfördes. På så sätt blev det en naturlig del i barnens sätt att använda pekplattan tillsammans med pedagoger och kamrater. I de spontana observationerna stod observatören en bit ifrån och antecknade. Medan de planerade observationerna satt observatören med bredvid med en diktafon men var inte deltagande för att kunna anteckna. Via en loggbok antecknades aktivitetens innehåll, struktur och

händelseförlopp vad som skett, vem som gjort vad, vad som sagts, aktivitetens längd, antal barn och pedagog som deltog men även barns och pedagogers kroppsspråk, ansiktsuttryck samt mimik.

Tabell 3: De olika observationerna som utfördes

	Observation 1	Observation 2	Observation 3	Observation 4	Observation 5	Observation 6
Avdelning	Myran	Larven	Nyckelpigan	Myran	Larven	Nyckelpigan
Miljö	Inomhus i förskolan, ett matrum	Inomhus i förskolan, samlings lokal	Inomhus i förskolan, ett stort lekrum	Inomhus i förskolan, ett stort lekrum	Inomhus i förskolan, ett stort lekrum	Inomhus i förskolan, ett mindre utrymme
Längd	9 minuter	15 minuter	10 minuter	15 minuter	12 minuter	10 minuter
Antal barn, pedagoger	1 pedagog, 2 barn	1 pedagog, 11 barn	1 pedagog, 8 barn	1 pedagog, 9 barn	2 pedagoger, 12 barn	2 barn
Innehåll	Träning av bokstäver	Träning av uttal	Sånglek	Träning av färger	Träning av ljud	Verbalt samtal, turtagning

Analys

När intervjuerna och observationerna var genomförda började analysen av den insamlade empirin. Enligt Stukát (2011) innebär en analys vid kvalitativa studier att man systematiskt söker fram utsagor, handlingar och sekvenser som rör det som undersökningen söker svar på. Stukát (2011) beskriver analys som att forskaren bearbetar materialet på ett mer djupgående sätt att det blir överskådligt och hanterbart för att skapa kategorier som bildar en ram för ett slutligt resultat.

Enligt Stukát (2011) används en kvalitativ analys då man vill undersöka egenskaper av ett fenomen. Dessa kvalitativa egenskaper av empiriska företeelser kan undersökas och indelas i kategorier med hjälp av en kvalitativ analys (a.a.). En kvalitativ analys avser att gå från en helhet till delar (kategorier) som betyder exempelvis att en större mängd data, i studiens fall intervjuer och observationer har analyseras för att utskilja delar (kategorier) som är relevanta för att kunna besvara studiens frågor. Frågetyper som är vanligt förekommande hos kvalitativa analyser är exempelvis: Vad innebär det? Vad handlar det om? Vad kännetecknar denna händelse eller detta fenomen? Med en kvalitativ analys som tillvägagångsätt är det möjligt att identifiera och bestämma mer eller mindre okända företeelser, egenskaper och innebörder samt att upptäcka deras variationer och strukturer. Syftet med en kvalitativ analys är alltså att urskilja egenskaper vilka är hel eller delvis okända (a.a.). Då syftet med studien är att undersöka hur pekplattan används i förskolans verksamhet för att främja barns språkutveckling men även på vilket sätt detta genomförs i praktiken på förskolan ansåg vi att en kvalitativ analys skulle passa för studien.

Vid bearbetningen av det insamlade empirin utgick vi ifrån en kvalitativ analys där vi använde diktafonens ljudintervjuinspelningar från intervju och observationerna men även anteckningar från intervjuer och observationer. Vi började med att transkribera diktafonens inspelningar, som skrevs rent ordagrant på dator för att i anslutning kunna skriva ut intervjuerna på pappret som användes för vidare bearbetning och analys. Vid bearbetningen bröts materialet ner i mindre delar. Delar med information som inte har med studien att göra plockades bort. Genom att göra en jämförelse och analys av intervjusvaren (transkriberingen) och samlingsobservationerna (anteckningar) försökte vi att hitta gemensamheter för att kunna sortera dessa i olika kategorier som kunde definiera hur pedagoger ställer sig i frågan till användning av IT-verktyget pekplattan när det kommer till att främja barns språkutveckling på förskolan och på vilket sätt pedagoger visar på användningen av pekplattan till att främja barns språkutveckling.

För att kunna hantera empirin skapades underkategorier. En *induktivt framtagen* kategori och *deduktivt framtagen* kategori (Patel & Davidson, 2003). I en *induktiv metod* görs genom en utforskarens väg. Intervjuer och observationer görs om ett specifikt fenomen och data samlas in, vilket stämmer med vårt arbetssätt. I en *deduktiv metod* utgår forskaren från tidigare forskning och teorier om fenomenet, det vill säga med redan färdiga kategorier hämtade från litteraturen. Utifrån de tidigare teorierna och hypoteserna ställs nya egna hypoteser som sedan provas. När de har provats skapas egen teori och hypoteser (a.a.).

Analys av intervjuer

Vi analyserade materialet i fyra steg. Första steget *kodning och nyckelord*, vi har reducerat texterna genom att titta på vad de egentligen handlar om. Detta gjordes genom att ta ut nyckelord från texten som svarade på studiens frågor. De orden markerades i marginalen. Det andra steget *att finna tema* går man ner i en djupare nivå. Genom nyckelorden framkom vid den första genomgången ett antal nyckelord och då fick vi en överblick om vilka som passade ihop, vi kunde börja letar efter teman. Genom att sätta samman nyckelorden kunde vi se liknande svar från respondenterna vilket kan användas som citat i studien. Det tredje steget som vi har utgått ifrån är *kodning av varje tema i underkategorier* som innebär att varje intervjutext nedbruten i ett antal teman och samma teman används på alla respondenter. Genom att använda samma tema kunde vi se och hitta andra underkategorier till det studien undersöker. Den sista kategorin vi har utgått ifrån är *att söka mönster och typer*, vi letade efter variationer mellan respondenternas beskrivningar för att lättast söka och finna mönster eller typer. Vi letade efter vilka teman/kategorier som hörde ihop? exempelvis beskriver pedagogerna hur de arbetar med pekplattan för att främja barns språkutveckling. Genom att läsa transkriberingen flera gånger, steg för steg, framkom empirin om hur respondenterna arbetar, och hur respondenterna tänker kring arbetet med pekplattan. En analys görs genom en kombination av att låta tolka empirin, dess koncentration för att sedan kunna göra en strukturering av materialet. Genom dessa tre nivåer skapades en motivation för vad som ansågs relevant, vilket fördjupade den analytiska förmågan och detaljseendet

för att kunna se empirin med nya ögon, och att utveckla en god förståelse av studieområdet.

Arbetet var tidskrävande vid bearbetningen av materialet med den *induktiva metoden*. Genom att analysera empirin och fatta slutsatser, framkom olika mönster och teman. Sådana mönster och tema bestod i vad som framgick av vad pedagogernas intervjuer. Genom analys av empirin framkom teman, som knyter an till studiens frågeställningar. Vid arbetet användes olika överstrykningspennor för att markera liknande svar som hade identifierats, för att kunna strukturera de teman och kategorier som hittas utifrån de fyra olika stegen. Kategorierna benämns i enlighet med studiens innehåll. Kategorier kan sammanföras till större övergripande teman. Viktigt att tänka på är om en eller flera personers uttalanden kategorieras eller om empirin kategoriseras utifrån ett eller flera perspektiv (Patel & Davidson, 2003). Materialet fick bearbetas flera gånger för att på så sätt få fram ett resultat med studiens syfte och frågeställningar. Stukát (2011) menar att redan vid planering av intervjuerna bör forskaren ha en god modell eller teori att utgå ifrån.

Analys av observationer

Efter genomförda observationer följde ett genomgripande arbete med att transkribera allt material. Arbetet var tidskrävande då sex observationer genomfördes och skulle därefter analyseras. Syftet med att organisera materialet som samlats in för analys handlar om att skapa en ordning och en överskådlighet i de aktiviteter som forskaren har observerat (Stukát, 2011)

Materialet från intervju och observation är noga analyserat var för sig. I analysen av intervjuerna framkom hur pedagogerna ser på användningen av pekplattan. Genom svaren från respondenterna kunde information om deras användning och vilken syn de har till pekplattan ses. När observationerna analyserades kunde vi se hur pedagogerna arbetar med pekplattan tillsammans med barnen men även pedagogernas och barnens kroppsspråk om vad de tyckte om aktiviteten kring pekplattan tillföras till materialet för analys. Det som skiljer sig mellan analysen av intervju och observationer i denna studie är att intervjuerna har gett information om arbetssätt och vilken syn pedagoger har, observationerna har gett information om hur arbetet kan gå till men även kroppsliga uttryck vilket intervjuerna saknar. I vår analys av observationerna hittade vi teman som träning av bokstäver, träning av uttal, språkträning genom sånglek, träning av färger, träning av ljud och verbalt samtal och turtagning. Dessa presenteras närmare i studiens resultat.

Studiens trovärdighet

Enligt Stukát (2011) måste värdet på intervjuerna granskas. Detta innebär att ett ställningstagande till om rätt frågor ställts för att knyta an till studiens syfte. Men även om respondenterna har fått möjlighet att ge uttryck för sina egna tankar och åsikter. För att öka trovärdigheten i studien utfördes först en bakgrundsintervju för att få en ökad

förståelse och information om verksamheterna. Efter intervjuerna valdes att utföra sex observationer på de tre valda avdelningarna för att på så sätt få en ökad trovärdighet i studiens resultat. Genom att erbjuda respondenterna intervjufrågorna i förväg fick de möjlighet till förberedelse, vilket ökar trovärdigheten i svaren då respondenterna innan har fått en chans att kunna tänka igenom sina kommande svar (a.a.). Vid fler tillfällen under de muntliga intervjuerna verkade det som om respondenterna reflekterade just över vad de skulle svara då frågorna ställdes. Därför kunde svaren bli mer innehållsrika och bidrog senare till följdfrågor, vilket gav en fördjupad förståelse i ämnet. Frågor kunde då ställas som styrde tillbaka till den tänkta studiens syfte.

Validitet och reliabilitet i studien

Enligt Stukát (2011) finns det krav på validitet, reliabilitet och att andra utomstående personer som skall kunna kontrollera innehållet och slutsatser i studien (a.a.). Med reliabilitet menas att materialet ska vara trovärdigt. Ett konservativt sätt att se på detta är om undersökningen skulle utföras på nytt av en annan forskare att resultatet skulle bli detsamma med en hög reliabilitet som följd. Men vid studier som grundas på intervjuer blir detta en aning tvivelaktigt, om ens meningsfullt, då det inte helt går att komma ifrån att respondenten kan svara olika vid olika tillfällen. Människan befinner sig i olika processer genom hela livet vilket medför att det inte är säkert att samma person skulle svara på samma sätt en andra gång (Trost, 2010). Patel och Davidsson (2003) belyser problemet genom en möjlighet är att granska tillförlitligheten genom att låta spela in intervjun. Att banda intervjun ger möjlighet till att intervjun kan granskas och arbetas mer noggrant i efterhand, och att forskaren kan försäkra sig om att svaren uppfattats på ett mer korrekt sätt som är möjligt.

I studien valdes intervjuerna att spelas in för att vid senare tillfällen kunna kontrollera hur pedagogerna uttryckte sig, vilket uppnår en större tillförlitlighet. Detta för att försäkra om att respondenterna hade uppfattat intervjufrågorna på rätt sätt. Inspelningarna medförde också att resultatet verkligen visar på pedagogernas åsikter då dessa har kunnat citeras ordagrant. Validiteten är även en betydelsefull aspekt av undersökningen. Denscombe (2009) beskriver att reliabiliteten kan ses som nackdel i intervjuer, författaren menar samtidigt att validiteten kan vara till fördel. Validitet innebär att studien är sanningsenlig vilket visar på verkligheten och att den ger svar på de frågor som forskningen faktiskt eftersöker. Denscombe (2009) skriver vidare att teman i de olika intervju svaren kan skapa större tilltro. Observationer bidrog till studiens trovärdighet då Stukát (2011) menar att observationer stärker intervjuernas resultat genom att det då blir möjligt att jämföra det som har sagts under intervjuerna och det som har gjorts under observationerna. I intervjuerna fick pedagogerna samma frågor och studien genomfördes på tre olika avdelningar vilket kan ha till följd medfört högre validitet då de teman som kom fram genomsyrar alla intervjuer. Enligt Trost (2010) kan många påståendefrågor och följdfrågor minska trovärdigheten i svaren, därför kan intervjuerna ifrågasättas. Respondenterna i studien fick öppna frågor, inga påståendefrågor ställdes vilket även det kan styrka validiteten i studien (a.a.).

Stukát (2011) menar att oberoende av vilken metod som väljs för datainsamling måste den kritiskt granskas för att kunna komma fram till en giltighet. Författaren beskriver att reliabilitet avses att mäta instrumentets tillförlitlighet. Detta menar författaren att det anges ett värde. Författaren beskriver att data som består av intervju samt observation kan vara svårt att förhålla sig till reliabiliteten. Istället menar författaren att det är mer relevant med begreppet tillförlitlighet i datainsamlingen.

Den kvalitativa analysens giltighet bestäms av hur väl helhetens mening blir bevarad. Kvalitativa analyser grundas på ett mindre antal intervjuer och observationer. Analysens giltighet och slutsatsernas generaliserbarhet måste således diskuteras ur en annan infallsvinkel än om stickprovet är representant för populationen (Lantz 2007, s. 100).

Författaren beskriver ovanstående citat om relevant fakta som syftar till den aktuella studien. Vikten av god struktur och begrepp tydliggörs. Trovärdigheten och tillförlitligheten skall benämnas som reliabilitet. Studiens tillförlitlighet kan bero på intervjuarens förmåga att beakta studiens fenomen ur respondenternas perspektiv. Genom empatisk väg kan intervjuaren fånga meningen med studiens fenomen. I studien ses detta som något intressant vilket bidrar till en ökad förståelse kring det respondenterna beskriver om pekplattan som ett pedagogiskt verktyg för att främja barns språkutveckling. Tillförlitligheten i denna studie ses vara god då återkomsten till samma förskola för att utföra både observation samt intervju genomförs. Detta medför att eventuella missförstånd eller andra frågor kan redas ut när det upptäcks i efterhand som är oklart och kan därför tolkas utifrån situationen som helhet.

Forskningsetiska principer

I denna studie används Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådets etiska principer (Vetenskapsrådet, 2011). Larsson (2005) menar vikten av att som forskare i en kvalitativ forskningsansats är det noga att tänka på de etiska frågorna då känslig information delges av den som intervjuas. I studien har de fyra principerna informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet från vetenskapsrådet tagits hänsyn till och vad de har inneburit för studien.

Informationskravet

I Vetenskapsrådet (2011) beskrivs informationskravet att forskaren ska delge de som ingår i studien syfte med undersökningen, deltagarnas uppgifter och villkor för deltagandet. Pedagogerna som deltog i studien har informeras om deras rättigheter att när som helst avbryta sin delaktighet i studien. Informationen som ges ska omfatta allt som är relevant för deltagarnas beslut om deltagande. De pedagoger som deltagit i studien, fick information om studiens syfte, att de skulle intervjuas och observeras. Pedagogerna fick information om att deltagandet är frivillig och att de har rätt att avbryta sin medverkan när som helst. Vårdnadshavare till barnen som deltagit i studien informerades skriftligt om studiens syfte och att allt deltagande är konfidentiellt. I samband med observationer av barn är etiskt ställningstagande av stor betydelse. Små barn kan inte förväntas förstå att de kan välja att vara med eller inte. Ett missivbrev (se

bilaga 1) skickades till föräldrarna där syftet med studien beskrevs. I brevet lämnades även kontaktuppgifter så att det fanns möjlighet att kontakta författarna till denna studie vid eventuella frågor.

Samtyckeskravet

Vetenskapsrådet (2011) beskriver Samtyckeskrav om att deltagarna som ingår i en studie ska vara medvetna om deras rättigheter kring deltagandet i studien. Deltagarna i denna studie har haft rätten att själva kunna bestämma villkoren för sin medverkan. Deltagarna har fått information kring avhopp från studien, att det inte ska få negativa konsekvenser för deltagaren. Finns det deltagare under 15 år behöver forskaren vårdnadshavarens godkännande då undersökning är etiskt känslig (a.a.). I samband med att pedagogerna informerades tydliggjordes att deras deltagande var frivilligt och att de när som helst kunde avbryta deltagandet. Under observationerna deltog barn under 15 år, så fick vårdnadshavarna ge sitt samtycke till barnens deltagande i studien. Detta gjordes genom ett missivbrev (se bilaga 1).

Konfidentialitetskravet

Enligt Vetenskapsrådet (2011) beskrivs konfidentialitetskravet att deltagare i en studie ska ges största tänkbara konfidentialitet, där deras personliga uppgifter ska förvaras oåtkomligt för obehöriga. Konfidentialitet har ett samband kring offentlighet och sekretess. Informationen i studien kring enskilda individer ska avidentifieras, en viktig del är att ta hänsyn till de medverkades anonymitet. Så att det inte går att identifieras av utomstående (a.a.). I denna studie har barn och pedagoger fått fiktiva namn på personlig information, arbetsplats och kön. Den insamlade data i form av observationer, ljudupptagningar och intervjuer har endast använts i arbetet med studien och när studien är avslutats kommer materialet att raderas. I det transkriberade datamaterialet från intervjuer och observationer är samtliga respondenter fiktiva något som dessutom sker i såväl resultatredovisningen men även i diskussioner. Citat och situationsbeskrivningar återges utan tillägg, ändringar och inga personliga värderingar. Återgivningarna kan därför uppfattas som talspråksaktiga och stundtals osammanhängande, men de återger situationerna som utspelades.

Nyttjandekravet

Nyttjandekravet innebär att data som samlas in endast får användas för forskningens syfte (Vetenskapsrådet, 2011). I studien synliggörs nyttjandekravet genom datamaterial i form av observationer, inspelade intervjuer och transkriberingarna av dessa endast använts till studien. Efter att studien avslutats kommer anteckningar, inspelningar, loggböcker att förstöras. Under studiens gång vart det en angelägenhet att arbeta med det insamlade materialet. Syftet med denna studie är inte på något sätt att smutskasta de respondenter som medverkat. Analysen är inte värderande eller jämförande förskolorna emellan. Studien syftar till att undersöka ett fenomen, inte de enskilda pedagogerna. De tillfrågade pedagoger som har deltagit i intervjuer samt observationer har ingen i efterhand bett om att få avsluta sin delaktighet i studien. Alla tillfrågade föräldrar har

godkänt sina barns deltagande i observationer. Pedagogerna blev tillfrågade om att läsa igenom det transkriberade materialet, men de avböjde samt uttryckte tillit till att materialet inte hade förvridits.

Resultat

Studiens syfte är att undersöka hur pekplattan används i förskolans verksamhet för att främja barns språkutveckling.

1. Hur ställer sig pedagoger i frågan till användning av IT-verktyget pekplattan när det kommer till att främja barns språkutveckling på förskolan?
2. På vilket sätt visar pedagoger på användningen av pekplattan till att främja barns språkutveckling?

Resultatet redogör för respondenternas användning av pekplattan såsom den observerats i olika situationer. Resultatet tematiseras för att förtydliga de svar som framkom i observationerna och i intervjuerna.

I följande sex stycken beskrivs olika situationer som har observerats på förskolan. I analyserna av de utförda observationerna upptäcktes olika sätt som pedagogerna arbetade med pekplattan, för att främja barns språkutveckling. Dessa sex är Träning av bokstäver, Träning av uttal, sånglek, träning av färger, Träning av ljud, Verbalt samtal och Turtagning.

Träning av bokstäver

Barnen Linus 2:6 och Josefin 2:4 är sitta vid pekplattan tillsammans med pedagogen Nina. De tittar på en app med olika djur, fordon och musikinstrument. De bläddrar mellan djuren och lyssnar på deras läten. I observationen kunde vi se hur pedagogen arbetar med språkförståelse, pedagogen ville att barnen skulle uppmärksamma bokstaven F.

Linus ropar *"Titta där!"* och pekar på bilden. Nina frågar *"Vad är det för djur Linus?"* Linus svarar snabbt *"Haj"*. Nina berättar *"Nej det är ingen haj, det är en abborre"*. Nina fortsätter *"vad är haj och abborre för djur?"* Linus rynkar pannan och funderar. Nina frågar *"Josefin vet du vad det är för djur?"* Josefin tittar ner i bordet men svarar till slut *"Hisk"*. Nina frågar Linus *"Hörde du Linus vad det var för djur Josefin sa?"* Linus svarar *"Fisk"*. Nina svarar *"Bra det är en fisk, men kan ni säga fisk?"* Linus *"Fisk"* och Josefin *"Hisk"*. Nina berättar att *"Det heter inte Hisk utan Fisk med bokstaven F ffffffff i början. Kan du ljuda bokstaven F Josefin? Så här ffffffff"*. Josefin provar *"fffff"*. Nina *"bra Josefin, skall vi prova och säga fisk?"* Josefin skakar på huvudet. Linus pekar med fingret och säger *"Säg fisk Josefin"*. Josefin skakar på huvudet. Linus säger *"Du kan, jag kan säga fisk"*. Josefin svarat tillslut tyst *"Fisk"* (Observation genomförd 2013-10-16).

Pedagogen arbetade så att barnen samarbetade för att utveckla varandras språkförståelse med hjälp av pekplattan. Barnen utbytte kunskap av varandra och fick till fördel titta på pekplattans olika funktioner där bilden av en fisk utgav ett läte (fisken skvalpade i

vatten). Detta gjorde att barnen lättare kunde koppla ihop bilden och ljudet till ordet fisk. Pedagog var hela tiden närvarande och vägledde men även tränade att ljuda F tillsammans med barnen till rätt ord med bokstaven F. Detta är ett bra sätt att arbeta beskriver pedagog då en vuxen är med och vägleds men även ett positivt stöd hos en jämlik kamrat har positiv effekt på barns språkutveckling.

Träning av uttal

Elva barn mellan 4:11 till 5:8 år, sitter på en stor blå matta på golvet för att tillsammans med en pedagog träna på olika ord med stöd av pekplattan. Anledningen till att aktiviteten anordnas är att pedagog har uppmärksammat att barn har svårt att uttala vissa ord. Pedagog tycker att det är lätt att träna på ord då barnen sitter i en grupp, då det naturligt samspelar med varandra och ger förslag tillsammans på vad som skall tränas på. Pekplattan användes som ett stödverktyg, på så vis kunde Karin ge barnen en bild på hur en dinosaurie ser ut för att barnen själva kunde koppla ihop till ordet dinosaurie till bilden på en dinosaurie, likaså med tigern och elefanten. Karin korrigerar barnens uttal genom att tala tydligt för barnen och rättar dem när de säger fel. Barnen lyssnade på varandra och på Karin och kunde på så vis höra att ord kan uttalas olika.

Karin sitter intill väggen, och säger till barnen *"kan ni hjälpa mig att komma på ett djur som börjar på bokstaven D?"* Emil svarar *"Dis"*. *"Nee, inte Griis"* säger Karin och fortsätter *"Gris, börjar på bokstaven G"*. *"Jag vet"* säger Alma. *"Dinosaar"*. *"Jaa"* Bra Alma svarar Karin. *"En donosaurie"* säger Karin igen. Karin använder Google och tar fram en bild på en dinosaurie och visar hur de kan se ut. Det finns många olika dinosaurier att titta på. Barnen får härma hur en dinosaurie kan låta. Sen fortsätter Karin och säger *"Kan ni säga ett djur på bokstaven T"* Karl säger *"Tiger"*. *"Jaaa, bra Karl"* svarar Karin. *"En tiger börjar på bokstaven T"*. Hon visar bilder på Tigrar i pekplattan. *"Jag vill titta på elefanter"* säger Leo. Karin tar fram bilder på elefanter och alla barn härmar efter Karin *"Eeelefant"*. *"Nu har vi pratat om Dinosaurier, Tigrar och elefanter"* säger Karin och frågar barnen vilket djurnamn som var svårast att säga. *"Dinosaar"* svarar Alma. Karin härmar och säger *"Dinosaurie, jaa det är väldigt svårt att säga. Kan alla säga Dinosaurie"* *"Dinosaurieeeee"* svarar barnen. *"Bra!"* säger Karin (observation genomförd 2013-12-15).

Språkträning genom sånglek

Tretton barn mellan 4:8 till 5:7 år sitter på en stor röda matta på golvet för att tillsammans med pedagog Lisa, de ska sjunga. Lisa har kopplat pekplattan till en kanon så de får storbild så alla barnen ser. På bilden dyker det plötsligt ett tåg. Lisa frågar vad det är på bilden? Barnen ropar i kör att det är ett tåg. Lisa frågar vad det är för tåg?

"Men fröken det är tingelingtåget" säger Pelle. Ja Pelle det är tingelinge tåget säger Lisa. *"Vart ska tåget åka?"* frågar Lisa. *"Hela väden"* säger Louisa. Ut i vida värden bekräftar Lisa, hon frågar vidare vad man behöver ha med sig på resan? *"Pängar"* säger Oskar. *"Pengar"* säger Lisa, vad kan man köpa för dem?

"Mat, dricka och tining" säger Petra. Lisa svarar att det kan man göra. *"Men vad måste man ha för att få åka med tåget?"* Barnen satt tysta och tänkte. Lisa säger att *"en liten lapp"*. Anders räcker upp handen. *"Ja Anders vet du vad man behöver"* frågar Lisa. *"En billett"* säger Anders. Bra Anders säger hon. Nu tycker jag att vi ställer upp oss och sjunger och leker tingelinge tåget säger Lisa (Observation 2013-11-12).

Genom denna sånglek får barnen möjlighet att sjunga, leka och träna uttal vilket har positiv effekt på språkutvecklingen beskriver Lisa då sången har några svåra ord som kan utmana barnen språkligt.

Träning av färger

Nio barn mellan 1:7 till 2:5 år sitter på en stor röda matta på golvet för att tillsammans med en pedagog träna olika färger. Pedagogerna har kopplat pekplattan till en kanon så de får storbild. Tillsammans med pedagogerna samtalar barnen om vad som sker på bilden framför dem, de pratar om färger och föremål som olika bilder visar.

Pedagogen visar en blomma. Hon frågar vad det är för färg på blomman? Tania svarar *"ila"*. Bra Tania den är Lila säger pedagogerna. Hon byter bild och frågar vad det är på bilden? Gustav svarar *"goda"* Ja Gustav en gRoda är det. Vad har grodan för färg? Stina säger *"bå"* *"Nej Stina grodan är inte BLå"* säger pedagogerna. Oskar svarar *"gul"*. Nej Oskar den är inte Gul. Pedagogerna säger att *"Grodan är GR..."*. Ida svarar snabbt *"gön"* Ja Ida den är gRön säger pedagogerna (observation 2013-11-02).

Träning av ljud

Tolv barn mellan 4:3 till 5:3 år sitter på en stor röda matta på golvet tillsammans med två pedagoger. Pedagogerna har kopplat pekplattan till en kanon så att de får storbild, alla barnen kan se vad som sker på bilden framför dem. Genom att kunna visa exempelvis olika symboler och djur kan barnen nämna vad de ser på bilden och hur de låter. Pedagogerna visar bilder på djur och barnen får härma hur djuren låter och vad djuret heter, och så vidare.

Pedagogen visar en bild på en kyckling. Sara hur låter kycklingen? *"pip, pip"* svarar Sara. Bra Sara. Hur låter ugglan Sven? *"Hu hu"* säger Sven. *"Nej inte hu hu, det heter ho ho"* säger Lotta. Det är bra säger pedagogerna. Men vet ni hur ormen låter? *"Näää"* säger Greta. *"Jag tror den låter sssss"* säger Per. Bra Per säger pedagogerna. Vet ni hur humlan låter? *"surr surr"* säger Lova. Ja säger pedagogerna. Hur kan den låta mer? *"bzzz"* säger Kalle. Bra jobbat säger pedagogerna (Observation 2013-11-25).

Verbalt samtal och turtagning

Flickorna Moa och Julia båda 4:3 år sitter vid pekplattan. Flickorna vill sjunga, de startar en app som de har spelat in sånger i.

Moa frågar *”Vad ska vi göra?”* Flickorna tittar på varandra och funderar. Julia ropar *”sjunga”* och tittar på Moa. Moa håller med och nickar på huvudet. Julia säger *”Vi kan titta på våra sångfilmer på pekplattan?”* Moa nickar och ler. Julia frågar vilken sång de ska titta på. Moa ropar *”gubbar”*, *”jaaa de bruna gubbarna”* ropar Julia. Flickorna startar pepparkaks sången. Sången spelas och flickorna nynnade med och viftade med armarna i luften. När sången är slut säger Moa *”Igen”*. Julia säger *”Nej, sen”* hon fortsätter *”bagaren”*. Moa säger *”Ja, sen gubbarna”* Julia skrattar och säger *”okej”*. Sången börjar spela (observation genomförd 2013-11-04).

I observationen kunde vi se hur flickorna tränar sin språkförståelse, hur barnen kommunicerar tillsammans med varandra om vad de skall titta på eller utöva med pekplattan. Genom den verbala kommunikationen tillsammans tränar flickorna på samarbete, men även på turtagning då de turas om att välja vilken sång som skall spelas. Då barnens verbala uttryck inte är stora så förstår de ändå varandra men även vad den andre vill ge uttryck för.

Pedagogers arbetssätt och inställning till pekplattan

Utifrån det analyserade datamaterialet upptäcktes likheter men även skillnader ses i respondenternas intervjusvar. Utifrån respondenternas svar skapades det teman om deras inställning och arbetssätt kring arbetet med pekplattan. Pedagogerna på avdelningarna Myran, Larven och Nyckelpigan beskriver att pekplattan kan användas inom många olika ämnesområden. Pedagogerna beskriver nedan hur de använder pekplattan för att främja barns språkliga utveckling i verksamheten.

Pekplattans introducering

I studien valdes att ta reda på hur pedagogerna introducerade pekplattan för barnen då de inte har arbetat så länge med verktyget. Detta val gjordes för få en bredare syn på pedagogernas intresse för pekplattan och verktygets användningsområde.

Pedagogerna beskriver att de satt ner tillsammans med 1-3 barn åt gången vid pekplattan. Pedagogen visade hur pekplattan fungerade. Barnen fick prova verktygets olika funktioner. Antalet barn som introduceras samtidigt varierade på barnens ålder beskriver pedagogerna. När de äldre introducerades satt fler barn kring pekplattan, de har bättre tålamod att vänta på sin tur än de mindre barnen beskriver respondenterna.

Pedagogen Anna berättar, *”vi satt ner och pratade med några barn åt gången om pekplattans olika appar, hur de fungerar och vad de kan användas till”*. Hon beskriver att IT-verktyg inte bara ska *”kastas”* in i verksamheten, utan att barnen

måste få en chans att se och upptäcka det nya IT-verktyget av en mer kunnig person för att väcka deras nyfikenhet och intresse. Anna uttrycker att *”det är inte alltid pedagogerna som är de mest kunniga inom området det kan även vara barn som besitter på mer kunskap än vi”*. Anna berättar att ett barn har lärt henne hur man kan ta kort och göra memoryspel av bilderna. Moa menar att introduceringen delades upp mellan en grupp mindre barn *”Detta gjorde vi för att kunna hjälpa barnen komma igång med de olika apparna som var användningsbara”* Gunnel påpekar att pekplattan är ett lätthanterligt IT-verktyg då även de allra yngsta barnen klarar av att hantera den. Hon beskriver att *”tvååringar behärskar pekplattan med stöd av en pedagog”*.

Pedagogerna beskriver att introduceringen inte har varit den bästa då pekplattan ”bara” placerades i barnens händer utan att de har fått någon handledning hur pekplattan och apparna fungerar, hur man startar eller stänger av den. Barnen har själva fått utforska pekplattans olika appar och funktioner.

Kollegan Lisa förklarar att *”det hade nog varit bättre om alla barn hade fått en egen introduktion av pekplattan och de olika apparna. Introduktionen ger barnet möjlighet till att få en korrekt pedagogisk genomgång av den.*

Pekplattan som stöd för den språkliga utvecklingen

Nina, Lisa och Sofia beskriver hur de använder pekplattan till reflektion vid samlingar, filmning i utelek, dokumentation, sånger eller egen tillverkade memory spel, leta sånger, ramsor, spela och tillverka film tillsammans med barnen för att stimulera barnens språkliga utveckling. Pedagogerna beskriver att de har olika erfarenhet när det gäller pekplattans olika applikationer. Pedagogerna nämnde olika appar som är pedagogiskt utformade där barn övar språkkunskaper på olika sätt. Pedagogerna säger att barn får öva ordförråd, hörförståelse och meningsuppbyggnad med stöd av pekplattan samtidigt som de har roligt skapar vidare nyfikenhet kring pekplattans funktioner.

Pedagogen Karin förklarar att:

”När de yngre barnen som inte kan återberätta på egen hand ser sig själva på bild eller på film genom pekplattan, uppkommer det reaktioner som ansiktsuttryck, kroppsspråket och gester hos barnen som gör att de visar verbalt på att de vill kommunicera”

Detta menar Karin är ett steg framåt i den språkliga utvecklingen för barnet.

Pedagogen Sofia beskriver att

”Genom att dokumentera barnen med hjälp av pekplattan en längre period ser vi skillnader i barnens språkutveckling. Barnen får arbeta med olika teman eller ämnen som de är nyfikna på som till exempel, djurarter, fordon, årstider och så

vidare. Genom dessa teman/ämnen skapar barnen i grupp ett sätt att samarbeta, vi märker att de gärna samtalar med varandra. Under samtalen som uppstår dokumenterar vi pedagoger genom att filma med pekplattan. Vi tittar gärna tillsammans med barnen på filmen och reflekterar på tidigare händelser som de kan berätta om”.

Pedagogen Sofia menar att genom att dokumentera barnen under en längre tid ser de stora skillnader i barnens språkutveckling. Hon beskriver att får barn något intressant att samtala om blir det oftast ett mer utvidgad ”prat” och automatiskt en språklig träning för barnen.

Pedagogen Linda säger att:

”Barns språkutveckling ser jag i den dagliga verksamheten utan pekplattans stöd, pekplattan kan säkert vara ett bra stöd när det kommer till att främja barns språkutveckling, men eftersom jag har svårt att ta mig an verktyget för att det är okänt för mig, har jag ännu inte vågat prova på att använda den så mycket”.

Pedagogen Britta håller med sin kollega Lindas synpunkt och menar:

”Barn utvecklar sitt ordförråd, kan flera bokstäver, ljud och ordbilder, men jag tror nog att det beror på de övriga arbetet som vi utför i den pedagogiska verksamheten, jag tar gärna hjälp av pekplattan när det kommer till ämnet matematik. Jag ser att det finns mer appar som är tillägnade just för matematiken, jag har nog bara inte hittat de rätta apparna för att kunna ha användning av den när det gäller barns språkutveckling”.

Svea förklarar att det inte finns något som pekar konkret på i förskolans läroplan att vi ska använda oss av pekplattan, däremot står det en del om IT-användandet men inte på huruvida vi specifikt ska ta tillvara på dessa digitala hjälpmedel.

Pedagogen Linda säger att:

”Jag anser inte att det bara är pekplattan som gynnar barnets språkutveckling”.

Linda menar att pekplattan kan vara ett hjälpmedel till viss del, som Britta nämner med matematiken, men:

”Jag anser att leken, språket med sin omgivning är helheten för barns språkutveckling, visst kan den säkert göra nytta, jag är inte främmande för nya saker, men blir osäker när jag inte kan hantera dem”.

Nina vill framhäva att alla barn behöver vidareutvecklas i sin språkutveckling oavsett behov eller intresse. Nina menar att alla barn bör få sitta minst någon gång i veckan med pekplattan för att kunna lära sig att arbeta med den på ett bra sätt. Hon fortsätter och säger:

”En del av barnen på avdelningen vistas här väldigt mycket, i stort sett alla sina vakna timmar på dygnet”.

Nina ser gärna dem som behöver det mer, bör arbeta med den oftare. Hon tycker att man bör sitta parvis med pekplattan, men aldrig mer än tre då det ofta blir så att de som pratar mer tar över situationen, vilket medför att de som behöver mer träning ofta sitter tysta bredvid vilket gör att språkträningen blir mindre lyckad. Sofia tror att de barn med en särskild språkstörning bör använda pekplattan mer flitigt som ett hjälpmedel:

”Jag väljer gärna ut de barnen som jag ser är i behov av att arbeta mer med sin språkliga utveckling, detta gör jag i samråd med arbetslaget då vi under en längre tid har observerat att barnet är i behov av extra språkträning”

Emma förklarar att oftast väljer de inte ut vilka barn som skall använda pekplattan, de blir oftast de barnen som har ett större intresse för den som gärna blir sittandes med den. Emma menar vidare att:

”Tidsbrist gör att vi inte har tid att ”välja” de barn som behöver pekplattan som hjälpmedel mest”.

Emma menar att den landar automatiskt i händerna på de barn som visar störst intresse för den. Ibland erkänner Emma att den blir en liten ”barnvakt”, givetvis är det inget vi i arbetsgruppen är stolta över då tiden inte räcker till för att kunna sitta ner tillsammans med barnen. Men så fungerar det i dagens verksamhet med stora barngrupper i förhållande till få pedagoger som arbetar på förskolan. Man får ta till det lilla hjälpmedel som finns som gör att verksamheten flyter på emellanåt.

Pedagogernas arbetssätt med språkutvecklingen

Emma beskriver att pedagogerna gärna väljer om det är möjligt att vara närvarande tillsammans med barnen när de sitter vid pekplattan, för att kunna stimulera barns språkutveckling, vilket görs då de skapar en nyfikenhet hos barnen genom samtal och aktiviteter med stöd av pekplattan. Emma som själv är småbarnsförälder erkänner att:

”Hemma har jag oftast inte tiden att sitta med mina barn vid pekplattan. Jag vet att de flesta föräldrar säger likadant när man har frågat dem om deras vanor kring användandet av pekplattan hemma”.

Emma anser att detta skulle kunna ha en negativ effekt på barns språkutveckling då de inte har någon att samtala tillsammans med om vad som händer på pekplattan. Att miljön är organiserad så att barnen känner ett lugn att kunna sitta med den är viktigt att tänka på. På avdelningen Fjärilen valdes att placera pekplattorna i ett av rummen. Här har barnen möjlighet att kunna sitta ostörd och arbeta med den i lugn och ro. Emma beskriver hur hon brukar fundera kring arbetet med pekplattan, hon nämner som en viktig aspekt att pedagoger får inte glömma att alla barn måste inkluderas, även de som inte visar ett vidare intresse för pekplattan. Hon säger att;

”Det kan vara ett barn som inte visar något intresse alls för den, men som ändå behöver arbeta med den lite extra och behöver tid för sig själv att sitta med den, som kanske behöver den i träningen med just språket. Eller bara någon som inte fått sitta med den på länge”.

Emma påpekar att det är viktigt att man själv ställer sig frågan;

”Vad är det barnen ska lära sig idag? Och hur ska jag göra för att skapa den bästa lärsituationen både för mig och för barnet och framförallt, varför och till vilket syfte”.

Emma tillägger att hon gärna arbetar ofta och mycket med pekplattan, och tycker att den är ett utmärkt redskap.

Pedagogen Anna förklarar att pedagogerna kan låta barnen skriva sina namn och lära sig hur ordbilden ser ut för att sedan kunna ljuda till bilden. Pedagog Karin berättar att hon brukar använda pekplattan vid storsamlingar där hon kopplar den till projektorn så att alla barn har möjlighet att kunna berätta vad de ser på duken genom till exempel bilder, film och sång. Detta brukar alltid vara väldigt uppskattad, särskilt av de små barnen och förklarar att barnen ger respons på vad de ser genom att de försöker uttrycka sig verbalt genom gester vad de upplever på duken. Karin förklarar också att pekplattan just för tillfället används mest i ämnena matematik och språkutveckling.

”Jag önskar att jag skulle ha mer användning av den i ämnet teknik som är på ”tapeten” just nu, men jag saknar tyvärr kunskap om det, och behöver i så fall utforska den mer för att få till bra lärsituationer”.

Pedagogen Anna beskriver att:

”Pedagoger som menar att de saknar kunskaper kring hur pekplattan används är mer ett sätt att uttrycka sig för att de saknar intresse för användningen av verktyget. Jag tror alla kan använda pekplattan om de är nyfikna och visar intresse för verktygets olika funktioner och appar”.

Pedagogen Linda på avdelningen Larven beskriver hur en av deras pekplattor varit trasig en längre tid. Hon beskriver att:

”Vi har inte hunnit lämna in pekplattan för lagning. Men barnen visar ett intresse för den så vi för snart göra det så den kan sitta och arbeta med pekplattan”.

Hon nämner fler situationer där pekplattan ändå används och syftar till den observation som gjordes av observatören i studien, vilket hon inte tidigare tänkt på var i syfte att främja barns språkliga utveckling när hon väl tänker efter.

Pedagogers inställning till användandet av pekplattan

I tabellen nedan finns namn som är rödmarkerade, dessa personer var tveksamma till användningen av pekplattan och kunde inte finna rikliga motiv för att använda den när det gäller att främja barns språkutveckling. I tabellen kan man läsa ut att Svea som är äldst i arbetslaget på avdelningen Myran var den som var mest skeptisk till pekplattan, likaså Britta på avdelningen Nyckelpigan. Detta tyder på att det kan ha att göra med ålder vilket intresse det finns för pekplattans användning. På avdelningen Larven är både Karin och Gunnel äldre än Linda som var den som var mest negativ till användningen, vilket tyder på att det inte har med åldern att göra huruvida intresset för pekplattans användning fanns. Förskolläraren Anna är fet markerad och är yngst av alla pedagoger på de tre olika avdelningarna. Hon är den som tycker att pekplattan är ett användbart verktyg på alla sätt och menar att det bara är en själv som enskild individ som sätter gränser huruvida man använder den eller inte. Nina, Sofia, Lisa, Moa, Emma och Karin är kursiv markerade, de är de deltagande pedagogerna i observationerna som framskrivs i studien. De har varit aktivt deltagande i pekplattans olika användningsområden och visar på hur den kan användas i lärsituationer på förskolan.

Tabell 4: Pedagogernas inställning till användandet av pekplattan

Avdelning Myran	Befattning
Anna 27 år	Förskollärare
Emma 34 år	Förskollärare
<i>Nina 48 år</i>	Barnskötare
<i>Svea 56 år</i>	Barnskötare
Avdelning Larven	
<i>Lisa 36 år</i>	Förskollärare
<i>Karin 54 år</i>	Förskollärare
<u>Linda 47 år</u>	Barnskötare
Gunnel 61 år	Barnskötare
Avdelning Nyckelpigan	
<i>Moa 39 år</i>	Förskollärare
<u>Britta 53 år</u>	Förskollärare
<i>Sofia 32 år</i>	Barnskötare

Resterande respondenter som är markerade med svart är framskrivna i studiens intervju, och har varit delaktiga på så sätt att de har kommit med olika förslag på hur pekplattan kan användas i olika lärsituationer på förskolan. Pekplattan används i huvudsak av barnen, vilket kan tydas under studiens resultat, men pedagogerna använder den även enskild som till exempel till dokumentation. Pekplattan som verktyg anses vara till stöd för pedagogerna till att främja barns språkutveckling, vilket framgår i studiens resultat.

Applikationer för språkutvecklingen

Pedagogen Gunnel beskriver att:

”Allt som har med ord, bokstäver, siffror och symboler att göra gynnar barns språkutveckling”.

Hon syftar till olika appar som passar de yngre barnen. Pedagogerna Moa berättar att:

”Barnen motiverar varandra till att lärande är roligt och de lär sig av varandras språk, men även andra internationella språk om det finns appar med sådana funktioner”

Moa menar vidare att:

”Om pekplattan används ur ett didaktiskt perspektiv, med bra utvecklande och utmanande appar och tillsammans med en medveten pedagog som lägger ner tid tillsammans med barnen/barnet tror jag att möjligheterna till barns språkliga utveckling är stor!”

Moa beskriver en specifik app där barnen får möjlighet att stimulera sin språkliga utveckling genom att de får tillverka animerade filmer. Tillsammans får barnen öva på att samarbeta där precision ställs på sin spets. De spelar in sina egna röster för att ge sina karaktärer i filmen en röst. Att lyssna på sig själv men att även spela in sig själv ger en språklig träning men även en medvetenhet i sitt språkliga uttal. Emma beskriver att:

”Olika språkappar finns att tillgå där man kan se bokstäver, träna på uttal och få en språkförståelse. Jag menar även att det finns matematiska appar för träning på siffror, begrepp samt enklare räknetal vilket även inkluderar barns språkutveckling”.

Emma ger förslag på en app som inkluderar både språket och det matematiska. Karaktären i appen uttrycker sig språkligt när den utför olika matematiska aktiviteter, vilket hon menar gynnar både det språkliga och det matematiska sinnet.

Lisa ger exempel på mindre lämpade appar i den pedagogiska verksamheten. Dessa appar menar hon förekommer på de flesta förskolor. Lisa tycker vissa applikationer är bara till för att underhålla barnet för stunden. Hon menar att en del appar riktar sig negativt ur ett genusperspektiv. Vissa applikationer kan även påverka barns självbild på ett negativt sätt. Lisa säger att det kan bidra till att vissa känner sig utanför och inte vågar gå in i grupper och föra samtal, vilket påverkar språkutvecklingen negativt. Lisa ger några förslag på bra, roliga och lätta teknikappar som går ut på att tillverka uppfinningar tillsammans med Pettson och katten Findus. Sofia tycker att en nackdel med pekplattan är att det kan vara svårt att hitta bra appar på svenska, oftast är de flesta bra apparna gjorda på engelska.

Sammanfattning

Alla pedagoger menar på att pekplattan används i huvudsak av barnen. Men de menar även att pedagogerna använder pekplattan till att dokumentera, fota samt filma för att

sedan reflektera tillsammans med barnen. Vissa av pedagogerna ser vikten i att alla barn i förskolan skall få en möjlighet att använda pekplattan då de visar intresse för den. Vissa pedagoger menar att alla barn skall få sitta ner någon gång i veckan. De menar att miljön behöver vara lugn och barnen bör sitta tillsammans i par och arbeta tillsammans med en pedagog. Pedagogerna skulle behöva mer tid för att kunna sitta ner och arbeta tillsammans med barnen, vilket ger dem den extra tid och hjälp de behöver. De beskriver att de använder pekplattan inom olika kunskapsområden som språk, matematik, naturkunskap och teknik. Pedagogerna menar att de kunskapsområdena som får mest utrymme är språket samt matematiken. Om språket nämner pedagogerna appar som fokuseras på bokstäver, språkförståelse men även en möjlighet att kunna träna uttal. En nackdel menar pedagogerna kan vara bristen på svenska appar, oftast är bra appar gjorda på engelska. Inom matematiken beskriver pedagogerna olika appar där barnen kan öva på siffror, olika begrepp samt enklare räknetal.

Diskussion

Under denna rubrik presenteras först en metoddiskussion där val av metod, urval och genomförande diskuteras. Därefter diskuteras resultatet i resultatdiskussionen, vilket ställs i relation till tidigare forskning och övrig litteratur som presenterats ovan.

Metoddiskussion

I metoddiskussionen diskuteras de metoder och ansats som har använts i studien och vilken betydelse dessa har för arbetets resultat. Egna synpunkter är också något som kommer att diskuteras

I studien valdes att intervjua både förskollärare och barnskötare. Det valet menar vi skapar en bredare syn då pedagogerna har olika utbildningar och förkunskaper. Även valet att intervjua all personal på de tre avdelningarna skapar en bredd på ålder vilket vi ser som positiv och har betydelse då de har olika erfarenhet och intresse för användningen av IT-verktyget pekplattan i verksamheten.

Utifrån studiens syfte och frågeställningar anser vi att det var ett bra val att utgå från en kvalitativ ansats och använda både intervjuer och observationer för att samla in data. Med den kvalitativa ansatsen kunde stödja vår avsikt med studien att få kunskap om hur pekplattan används i förskolans verksamhet för att främja barns språkutveckling. Backman (1998) anser att studier av kvalitativ karaktär inriktas på hur individen uppfattar verkligheten kring ett specifikt ämne. Studiens omfattning anpassades efter den tilldelade tiden och de befintliga resurser som vi fick tillgång till. Vi gjorde begränsningar i studie med sex stycken observationer och elva stycken intervjuer som genomfördes på tre olika avdelningar. Vårt val av att kombinera intervjuer och observationer anses som ett bra val då dessa kompletterade varandra vilket även visar på att det kan finnas skillnader mellan vad respondenterna säger och vad de gör i verkligheten. Att kombinera intervjuer och observationer på detta sätt rekommenderas av Stukát (2011) och gynnade vår studie.

I intervjuerna fick pedagogerna samma frågor och studien genomfördes på tre olika avdelningar vilket kan ha till följd medfört högre validitet då de teman som kom fram genomsyrar alla intervjuer. Reliabiliteten ses som god då vi har sett studien ur respondenternas perspektiv. Tillförlitligheten i denna studie ses vara god då återkomsten till samma förskola för att utföra både observation samt intervju genomförs. Detta medför att eventuella missförstånd eller andra frågor kan redas ut när det upptäcks i efterhand som är oklart och kan därför tolkas utifrån situationen som helhet. Vårt val av att observera situationer där barns språkutveckling främjas blev en naturlig val då syftet med studien var att undersöka hur pekplattan används i förskolans verksamhet för att främja barns språkutveckling.

Under studien var vi medvetna om att denna typ av metod medförde några nackdelar och risker. Att intervjuerna genomfördes under åtta olika dagar kan ha påverkat resultatet då det teoretiskt hade varit möjligt för en redan intervjuad pedagog att diskutera frågorna med andra pedagog. På så sätt hade det varit möjligt att vissa respondenter påverkade varandra, hur den andra har svarat på respektive fråga osv innan de själva blev intervjuade. Enligt Stukát (2011) medför intervjuerna även problematiken att forskaren kan påverka respondenternas svar både medveten och omedveten. Att vår närvaro vid intervjuerna kan ha påverkat respondenterna är ett faktum dock orsakas denna problematik av intervjumetoden som inte kan genomföras utan vår närvaro. Vi anser dock att vår närvaro inte hade någon anmärkningsvärd påverkan på respondenternas svar då vi undvek ledande frågor och försökte att vara så neutral som möjligt under hela intervjun. Larsson (2005) beskriver att en fråga kan besvaras med ett visst svar vid ett tillfälle medan samma fråga besvaras med ett annat svar vid ett annat tillfälle. Svaren kan påverkas av tidpunkten då frågorna ställs har frågeordningen en viss påverkan på svaren som samlades in under intervjuerna. Frågan är om intervjuerna hade gett andra resultat om frågorna kommit i annan ordning. Trost (2010) beskriver att en kvalitativ undersökning kan orsaka svårigheter att tolka svaren, Stukát (2011) betonar problematiken att frågorna och svaren kan tolkas felaktigt. För att minska tolkningsproblematiken under intervjuerna erbjöds möjligheten att förtydliga frågor och att reda ut missförstånd som uppkom för respondenterna direkt. Trots möjligheten att förtydliga frågor och reda ut missförstånd kan det ha hänt att vissa frågor misstolkades.

Utifrån analysen och transkriberingen kunde olika teman skapas i den kommande studien. Detta styrker även det Denscombe (2009) förklarar om teman. Denscombe (2009) menar att om olika teman kan formuleras utifrån intervjusvaren, skapar det en större tilltro, och bildar en ram för de olika citat som vi har valt ut i resultatet. Den insamlade empirin har analyserats flertalet gånger i olika nivåer för att inga detaljer skall falla bort i transkriberingen.

Stukát (2011) beskriver vikten av att undersökningar kan brista i tillförlitligheten genom att intervjusvaren kan antecknas felaktigt och respondenternas svar kan påverkas av dagsform. Risken för att anteckna intervjusvaren felaktigt minskades genom att intervjuerna spelades in ordagrant och vi transkriberade texten noggrant. Att svaren kan ha påverkats av respondenternas dagsform är något som inte gick att undvika. Då vi var en icke deltagande observatör fanns det enligt Stukát (2011) ingen risk att vi påverkade det observerade genom att förändra pedagogernas och barnens beteende. Under observationerna försökte vi vara neutrala på avstånd, för att undvika att påverka barnen och pedagogerna med vår närvaro. Enligt Stukát (2011) är det en nackdel av vara en deltagande observatör då det är lätt som att bli känslomässigt involverad i skeendet så att man själv påverkas. Därför anser vi att vårt var av icke deltagande observatör var positivt för denna studie.

Resultatdiskussion

Under denna rubrik diskuteras hur resultatet knyter an till tidigare forskning, intervjuer och observationer diskuteras utifrån teorier som har presenterats. De frågeställningar som är aktuella i studien utgör diskussionens rubriker.

Hur ställer sig pedagoger i frågan till användning av IT-verktyget pekplattan för att främja barns språkutveckling?

Pedagogerna i studien svarar olika på hur de ställer sig i frågan till att använda pekplattan i den pedagogiska verksamheten. Vi anser att det råder skilda meningar mellan pedagogerna om IT-verktyget är ett bra verktyg att använda till att främja barns språkutveckling på förskolan. Europeiska kommissionen (2007) har listat *digital kompetens* som en av de åtta viktigaste kompetenserna för morgondagens medborgare. Pedagogerna anser vikten av att alla barn får tillgång till pekplattan för att kunna utvecklas på bästa sätt, men att enbart tillgången inte är avgörande för en vidare utveckling, utan i vilka sammanhang som denna används för pedagogiska syften under ledning av pedagoger är relevant. Vad som framgår i studien anser vi syftar till Europeiska kommissionens nyckel kompetens om det digitala där barnen blir morgondagens medborgare och måste därför ha god kunskap om digitala verktyg vilket visar sig till stor del i studien då de flesta pedagoger använder pekplattan till att främja barns språkutveckling. I denna studie kan Europeiska kommissionen (2007) kompetenser som *kommunikation på modersmålet, digital kompetens, lära att lära, social och medborglig kompetens, initiativförmåga och företagande, kulturell medvetenhet och kulturella uttrycksformer* ge uttryck i form av kommunikation som samtal kring pekplattan ses som viktig för barns språkutveckling. Enligt Europeiska kommissionen (2007) är *kommunikation på modersmålet* en träning för barnen via samtal. *Digital kompetens* ses då barn och pedagoger arbetar med IT-verktyget pekplattan.

Genom att använda och samtala kring pekplattans olika användningsområden bidrar det till en språkutveckling. *Lära att lära* arbetar pedagoger och barn genom att ta del av varandras kunskap. Genom *social och medborgerlig kompetens* arbetar pedagogerna med stöd av pekplattan att stärka barns språkutveckling till att bli sociala individer i samhället. Utifrån *Initiativförmåga och företagande kompetens* visar pedagoger och barn sin nyfikenhet och intresse för arbetet kring pekplattan då de tar initiativ till att använda verktyget i den pedagogiska verksamheten. I *kulturell medvetenhet och kulturella uttrycksformer* arbetar pedagoger med att ta in IT-verktyg i förskolan. I denna studie behandlas *kommunikation på modersmålet och digital kompetens* hur pedagoger kan arbeta med IT-verktyget pekplattan som stöd för att främja barns språkutveckling. Utifrån intervjuer och observationer kunde vi se i analysen att det som stimulerar och stärker barns språkutveckling när de arbetar med pekplattan är att samtala med en pedagog eller kamrater. Vi anser att det är genom nära interaktion och turtagning mellan individer där ord och gester utbyts som är relevant, det ger en gemensam förståelse och

en ökad språkförståelse. Detta är även något Kjällander (2009) och Klerfelt (2007) menar.

Pedagogerna menar att alla barn behöver sitta och arbeta med de pedagogiska apparna på pekplattan tillsammans med andra för att utveckla sin språkutveckling, genom samtal tränar barn exempelvis ord, uttal, meningsbyggnad och språkförståelse i de situationer som valts ut som resultat. De flesta av pedagogerna i studien ser därför pekplattan som ett positivt stöd till barns språkutveckling, speciellt kan de barn som inte vistas i verksamheten lika mycket, tillgång till att utöva dessa övningar på förskolan. Vad barnen har för förutsättningar att använda pekplatta i hemmet ryms inte i detta arbete vilket vi menar grundar sig på tidsbrist i studiens genomförande. Pedagoger i studien beskriver däremot att de uppfattar att de flesta barn idag har tillgång till IT-verktyg och även annan teknik i hemmet. Vilket vi anser inte känns trovärdigt, att en sådan drastisk IT-utveckling kan ske under en tre års period. Vi menar att familjer ser olika ut där det inte alltid finns resurser som inkomst till att köpa in nya IT-verktyg som lanseras. Detta är även något som Medierådet (2010) och Findahl (2013) styrker i deras undersökningar, de tvivlar på att under de tre senaste åren ska ha skett en dramatisk ökning kring barns tillgång till digital teknik i hemmet. Förskolan är medveten om att de behöver arbeta mer med pekplattan för att de barn som saknar IT-verktyg i hemmet skall få likvärdig kunskap och utveckling kring dagens teknologi.

Några av pedagogerna i studien intar en negativ hållning till att använda pekplattan och för att främja barns språkutveckling. Pedagogernas negativa hållning ser vi i studien som okunskap då pedagogerna saknar kompetens om hur de kan arbeta med den. Vi vill studien att pedagoger skall uppmuntras till användningen med pekplattan, istället för att känna att de har "fastnat" i tänket att "*den gör ändå ingen nytta*". Vi anser att pedagogerna bör känna en positiv tilltro till IT-verktyget för att kunna använda den till att främja barns språkutveckling istället för att se pekplattan som ett negativt inslag i verksamheten. Flera pedagoger uttalar sig om att pekplattan ska ses som ett komplement i verksamheten och inte som "barnpassning". Detta anser vi vara en vanlig företeelse ute på de förskolor vi har besökt. Tallvid (2010) beskriver att föreställningen om vad digitala verktyg kan erbjuda förskolans verksamhet handlar om hur den kan tänkas passivisera barnen, om den inte knyter an till genomtänkta syften och innehållsliga mål bidrar den heller inte till en vidareutveckling. Enligt Tallvid (2010) saknar pedagogerna tid för diskussion och reflektion om hur de kan använda IT-verktyg utifrån de olika ämneskunskaperna, vilket även vi i studien får en antydning om, att pedagogernas intresse och inställning medverkar till att pekplattan används på ett orelevant sätt i vissa situationer. Vi menar att pekplattan till stor del även kan vävas in i de olika aktiviteterna som skogsutflykter, skapande aktiviteter och samlingar, vilket vi anser är ett arbetsätt som inte alla pedagoger är vana vid. Att arbeta på detta sätt kan påverka hur pedagogerna använder pekplattan på bästa sätt för att främja barns språkutveckling. Ett exempel på hur pekplattan används på ett korrekt sätt som vi anser det är genom en av observationerna då barn och pedagog samtalar kring vad som händer på pekplattan. Att

kunna uttala ordet fisk blev en utmaning men tillsammans med pedagogen kunde flickan i observationen till sist uttala bokstaven F, ordet hisk blev istället Fisk. Med stöd av pekplattan kunde flickans språkutveckling främjas i aktiviteten där bokstaven F var i fokus. Vi menar att Vygotskijs teori om det sociokulturella perspektivet, då samtal tillsammans med andra är en viktig aspekt för den språkliga utvecklingen.

McManis och Gunnewig (2012) beskriver att barn som sitter vid pekplattan med kamrater vid lärarledda aktiviteter utgör en mer kraftfull typ av lärande då deras nyfikenhet väcker intresse för arbetet vid pekplattan gör att de skapar fler frågor kring arbetet vilket bidrar till en dialog mellan barn och pedagog, det ses som positivt vid språk och social kompetensutveckling. Respondenterna beskriver att de ofta sätter några barn tillsammans kring pekplattan då de anser att det blir mer verbala samtal kring pekplattan vilket har en positiv effekt på barns språkutveckling. Detta kan ses utifrån den sociokulturella teorin där barn lär i samspel och samtal med andra. Barn lär även genom uttrycket *mästare och lärling* vilket innebär att lärandet sker genom en mer kunnig kamrat eller pedagog (Säljö, 2000). Vi menar att detta inte är något som passar alla barn, utvecklingen anser vi ska baseras på barns olika intressen och nyfikenhet som sedan tidigare diskuterats utifrån förskolans läroplan.

Några av respondenterna menar att pekplattan till viss del inte kan bidra till att främja språkutvecklingen då de anser att samtal sker ständigt mellan pedagoger-barn eller barn-barn i verksamheten ändå. I Ljung-Djärf (2004) forskning kan paralleller dras till användningen av datorn eller dagens pekplatta om hur olika värden och betydelser de får av pedagoger och deras inställning och attityd till IT-verktyg i den pedagogiska verksamheten. Däremot beskriver ingen av pedagogerna i intervjuerna någon risk med användandet av pekplattan. Pedagogerna betonar vikten av att pekplattan inte får ta över den ordinarie verksamheten. Detta är något som vi ser negativt på, då pedagogernas inställning kan hämma barns språkutveckling då de inte ser möjligheterna med att använda pekplattan som ett pedagogiskt hjälpmedel. Deras inställning kan däremot relateras till vilka traditioner förskolan skall anamma. I förskolans läroplan Lpfö (98/2010) ingår det uppdrag som pedagogerna skall följa. Pedagogerna skall utveckla barns förmågor och barns eget kulturskapande och kulturarv. Värden, traditioner, historia, språk och kunskaper ska föras vidare från en generation till nästa. Genom att pedagoger kompetensutvecklas och får mer kunskap för sitt arbete med pekplattan i den pedagogiska verksamheten får de även mer kunskap om olika arbetsätt men även hur de kan arbeta med pekplattan för att kunna främja barn i deras språkutveckling.

Vi vill styrka det Hatlevik och Arnseth (2012) beskriver om att skolledningens inflytande och prioriteringar påverkar verksamheten i hög grad. De positiva effekterna om skolledningens ambitioner handlar om att öka användningen av IT-verktygen. Vi anser om deras ambitioner uttrycker en ökad IT-användning i verksamheterna kan det resultera till att skolledningen ökar sitt intresse för *hur* användningen av IT-verktygen skall ske i relation till andra arbetsuppgifter vilket kan ge pedagogerna en positiv anda. Enligt Säljö (2000) kan påverkan från samhället möjliggöra för varierade

förutsättningar. Då vi i denna studie kunnat se hur pedagogerna arbetar olika länge i förskolans verksamhet, vilket får olika effekt på deras inställning och kunskap om IT-verktyget. Respondenterna beskriver en önskan om kompetensutveckling. Även Björk Thorsell (2012) beskriver vikten av att pedagoger skall få kompetensutveckling av mer kunniga pedagoger inom området för IT och IKT, för att kunna arbeta med pekplattan på ett sätt att de kan till exempel stimulera barns språkutveckling eller matematiska kunskaper.

Pekplattan har fått ett större genomslag än datorn menar Hylén (2013) och Aglassinger (2012), detta kan dock bero på pedagogernas inställning till att själva vilja lära sig om pekplattans funktioner, de flesta pedagoger klarar av att hantera pekplattan. Geist (2012) beskriver bland annat på hur pekplattans utformning gör det möjligt även för yngre barn att kunna använda den på ett självständigt sätt. Samtidigt ställer vi oss i studien kritiska till det eftersom det också innebär att användningen av pekplattan kan ske allt för ofta utan pedagogens inblandning och vägledning, även om pedagogen saknar kunskap om användandet kan pedagogen föra en dialog med barnen om vad de gör, detta ses som en viktig aspekt gällande språkutveckling och träning i att kommunicera och interagera med sådan IT.

Några av pedagogerna anser att de traditionella arbetssätten i verksamheten är bättre för barnen då de uttrycker sig mer verbalt i samspel med andra i leken, i till exempel sånger, samlingar eller skapande. Healy (1999) ser den negativa effekten med IT-verktyg och förklarar liknande det som pedagogerna beskriver, att barns intelligens utvecklas mer hos små barn när de får röra på sig, leka och få närhet. Utifrån detta ses IT-verktyg som en negativ effekt på barns språkutveckling när det kommer till att använda IT-verktyg i verksamheten. Däremot beskriver Shifflet, Toledo och Matton (2012) att forskning visar på att arbetet med pekplattan i förskolan förstärker samarbetet mellan barnen, vilket även vi kan se i studiens resultat. McManis och Gunnewig (2012) menar att barn som använder pekplattan tillsammans med en kamrat eller en vuxen pedagog i en lärarledd aktivitet utgör en mer kraftfull typ av lärande, speciellt när det gäller språk och social kompetensutveckling.

Respondenterna menar att deras roll är viktig för att utmana och utveckla barnen. Pedagogerna betonar vikten av sin delaktighet samt stöttande av barnen i arbetet med pekplattan. De menar även att tiden leder till svårigheter och begränsar dem i deras arbetsuppgifter. Vi anser att pedagogerna känner sig otillräckliga vilket oftast är vanligt bland personal på förskolan med tanke på de stora barngrupper som råder i samhället i förhållande till antal personal. Pedagogerna är ändå medvetna om sin yrkesprofession, de vet att de har flera uppdrag att ta sig an, men tiden räcker inte till, visst hade de flesta pedagoger önskat att IT skulle användas mer i den pedagogiska verksamheten.

På vilket sätt visar pedagoger på användningen av pekplattan till att främja barns språkutveckling?

Vi har valt att fråga pedagogerna hur deras introducering kring pekplattan gick till för att få en översikt hur deras inställning och tidigare erfarenhet till verktyget visade sig. Vi anser att tidigare erfarenhet kan ge en ökad möjlighet till att använda pekplattan i den pedagogiska verksamheten. Pedagogerna beskriver att introduceringen av pekplattan såg olika ut på de olika avdelningarna. Många av pedagogerna beskriver att introduceringen inte var den bästa. Pekplattan placerades ”bara” i barnens händer. Barnen fick själva utforska pekplattans olika funktioner menar några av pedagogerna. Pedagogerna förklarar att många av barnen redan var vana vid touch-funktionen då de har liknande IT-verktyg hemma. En av pedagogerna beskriver att det hade varit bättre om alla barn hade fått en egen introduktion av de olika apparna i pekplattan, då hade barnen förstått apparans funktion och syfte på rätt sätt. Dock påstår ingen av pedagogerna att felet går att rättas till i efterhand. Vi menar att pedagogernas IT kunskaper borde utvecklas för att pekplattan i verksamheten ska användas ur ett lärande perspektiv. Vi menar som Johannesen och Sandvik (2009) skriver att vi vuxna ibland behöver ta ett steg bakåt för att tillåta barnen hantera pekplattan mer självständigt, men i stöd av en kunnig pedagog för att skapa nya lärsituationer med pekplattan och återigen behövs kompetensutveckling kring arbetet med pekplattan. Utifrån respondenternas svar anser vi att små barn snabbt kan lära sig hantera och manövrera pekplattan, eftersom den är lätt att förstå sig på. Detta är även något som Findahl (2013) belyser i sin undersökning.

Respondenterna beskriver att pekplattan används mest av barnen. De sitter dagligen vid pekplattan och spelar spel eller lyssnar på musik. Några av respondenterna beskriver att de sitter vid pekplattan någon enstaka gång i veckan, de menar att tiden inte finns men även att de saknar intresse för att använda den. Respondenterna beskriver att ibland används pekplattan för att dokumentera det pedagogiska arbetet. Pekplattan som verktyg anses vara till stöd för pedagogerna i deras arbete med dokumentation men också kring barns språkutveckling då respondenterna beskriver att de samtalar tillsammans med barn mycket i arbetet kring pekplattan. Pedagogerna beskriver att samtalen är en viktig del för att stimulera barns språkutveckling.

I arbetet med analysen av observationerna kunde vi se att vissa barn behöver en förfinad motorisk kunskap för att kunna manövrera pekplattan på rätt sätt. Detta är något vi menar behöver tränas till stor del av de yngre barnen. I våra observationer kunde vi dock se att barnen fick mer eller mindre tillgång till pekplattan, att ge barnen tillgång kan resultera i en mer utvecklad kunskap om verktyget. Detta är också något som Aglassinger (2012) belyser i sin forskning. Vissa av respondenterna beskriver dock att de blir stora vinster i att implementera pekplattan i verksamheten. Vi anser däremot att pedagogerna behöver kompetensutveckling inom ämnet som inkluderar användningen av digitala verktyg i det pedagogiska arbetet, särskilt för att utöva arbetet med stöd av pekplattan för att främja barns språkutveckling. Perrotta (2013) menar vikten av att

pedagoger skall få stöttning av skolledning och tillsammans ges kompetensutveckling kring arbetet med IT-verktyg.

Genom att arbeta entrepreniellt innebär att pedagoger anpassar undervisningen mot framtidens krav, att barnen går en positiv framtid till mötes (Jonasson, 2012). Pedagogerna arbetar utifrån barns tankar och idéer. Genom det språkutvecklande entrepreniella arbetssättet och laborativa tillämpningar dominerar till exempel användningen av pekplattan. Pedagogerna beskriver att de använder ett inkluderande arbetssätt, vilket innebär att barn måste få mötas olika i aktiviteterna. Pedagogerna beskriver vikten av att fånga upp barns nyfikenhet och intresse kring pekplattan. Tillsammans kan barn och pedagoger finna ett lämpligt arbetssätt och därmed hitta metoder som främjar varje enskild barns språkutveckling. Detta kan göras genom barns egna idéer och fantasier om vad de vill arbeta med, om ett barn exempelvis vill få mer information om husdjuret *hund* kan denne undersöka mer om detta och hitta en metod som de själva vill använda sig av för att främja språkutvecklingen hos det enskilda barnet eller tillsammans med en kamrat. Vi anser att sökfunktionen ”Google” kan vara lämplig att hitta fakta om det ämne man vill studera. Genom detta kan man sedan arbeta sig fram, är målet att främja barns språkutveckling fokuserar pedagogerna på det, men tillsammans med barnen hittar de metoder som intresserar barnen för en vidare utveckling. Genom detta kan en språkutveckling ske ur ett entrepreniellt perspektiv.

Vi vill mena med utgång av studiens resultat att barn lär genom att observera andra hur de använder pekplattan, med sin nyfikenhet lär de sig hur de kan använda den och förstår hur den fungerar för att kunna styra och använda apparna som finns i verktyget. I analysen av intervjuerna kunde vi se det respondenterna beskriver att pedagogerna ser barn ute i verksamheten som ofta observerar sina kamrater eller pedagoger vid användningen av pekplattan. Vi kan också utläsa utifrån den presenterande forskningen i studien att det är relevant vilka meningsskapande aktiviteter man utövar med pekplattan, vilket även uttrycks av pedagogerna då det kommer till att främja barns språkutveckling.

Enligt Aglassinger (2012) är det svårt att hitta ”rätt” appar kring ämnen då utbudet av appar är enormt till pekplattor. De flesta bra appar är även på engelska nämner pedagogerna i studien. Genom att använda appar på engelska kan Europeiska kommissionen (2007) andra kompetens *kommunikation på främmande språk* ses som möjlig då barn kan komma att utveckla sin språkliga utveckling med nationella språk. Detta anser vi i studien vara positivt, genom de engelska apparna tränas engelskan med ord, uttal eller meningsbyggnad. Aglassinger (2012) styrker vikten av pedagogens egna individuella kompetens huruvida de hittar bra appar eller inte. En av pedagogerna beskriver att en bra app ska väcka nyfikenhet hos barnet/barnen till att vilja utforska och lära mer, barnen skall ges i uttryck att det är roligt att arbeta med pekplattan. En annan pedagog beskriver att pekplattan används mest i ämnena matematik och språkutveckling.

En av pedagogerna ger många olika förslag på bra användbara appar. Pedagogen beskriver att det finns ett stort intresse för pekplattan i verksamheten, vilket vi anser grundas på pedagogens egna föreställningar. Pedagogerna tycker olika om detta. Pedagogen beskriver vidare att, söka information i olika forum på internet leder till användbara tips och idéer som kan komma att användas till att främja barns språkutveckling. Att hitta rätt appar som stimulerar barns språkutveckling är inte alltid lätt, men respondenterna beskriver att sökfunktionen via internet eller att fråga hur andra förskolor gör är ett fungerande tips för att öka sin kunskap om hur de kan arbeta med pekplattan. Detta anser vi vara en god aspekt och uppmuntrar pedagogerna att gå tillväga på detta sätt, de kan finna många olika användbara appar på så vis till att kunna använda för att främja den språkliga utvecklingen hos barnen.

Författarna Alexandersson, Linderöth och Lindö (2001) beskriver tre olika motiv bakom utvecklingen av IT-användning på förskolan. Inlärningsaspekten förklaras genom att hur till exempel IT i förskolan har ökat variationsmöjligheterna i olika undervisningsaktiviteter. På de tre avdelningarna där observationerna utfördes används pekplattan bland annat till reflektion, vilket medför en förändring i relationen mellan barn-barn och barn-pedagog. På avdelningarna där barnen är yngre, används pekplattan mer ofta till att samarbeta mellan barn-barn och barn-pedagog, vilket vi i studien kunde se resultat på. Detta ger barnen en ökad relation mellan alla parter. När det gäller arbetslivsaspekten har skolan ett uppdrag i att förbereda barnen för deras kommande arbetsliv som även inkluderar demokratispekten. Samtliga avdelningar i studien inkluderar barnen med stöd av IT-verktyget pekplattan. På så sätt förbereds barnen för ett framtida liv med IT som en hjälpande hand. Arbetsliv- och demokratispekten handlar om att det blir nödvändigt att alla ska kunna använda IT-verktyg för att få en fungerande demokrati i dagens samhälle. Vi anser att de inblandade barnen som observerats i studien ges möjlighet till en likvärdig utbildning inom området IT.

Pedagogernas vidareutveckling med stöd av pekplattan

Studiens syfte var att undersöka pekplattans användning då det gäller att främja barns språkutveckling på förskolan. Även hur pekplattan kan användas i ett didaktiskt sammanhang då det gäller barns språkutveckling.

Mycket av den tidigare forskning som har behandlats i studien pekar på fördelen med IT-verktyget pekplattan i förskolans verksamhet. Detta just för att den är lätthanterlig för barnen men även för pedagogerna. Att den är lätthanterlig skapar ett lustfyllt lärande och det naturliga samspelet som uppstår bland barnen blir mer synligt när de sitter vid pekplattan, detta är även något som författarna Löfving (2012) och Alexandersson (2001) styrker, men även Chen & Geist (2012) och Kjällander (2011) påstår detsamma.

I nuläget är Pekplattan ett stöd i olika aktiviteter på de flesta förskolor runtom i landet. Kommer den då vara ett bestående hjälpmedel, eller är den bara en av de många olika teknikupplagor förskolan fått ta del av? Detta är något vi ställer oss frågan till i studien

och som även Förskole tidningen (2012) tar upp. Vi skulle önska att pekplattan blir mer involverad i olika lärsituationer på förskolan såsom studien visar när det gäller att främja barns språkutveckling, eller kommer den endast nyttjas för stunden då den är en utav förskolans nyhetsbehag. Frågorna går att ställa efter den avslutade studien, vi vet inte hur det kommer att se ut på längre sikt. Kommer vidare forskning visa på att pekplattan är det nya IT-verktyget som kommer att bestå under en längre period tills något annat slår igenom? Vad vi vet är att genom denna studie har det framkommit *hur* och *vad* pekplattan kan användas till, då främst i stöd att främja barns språkutveckling. Då pekplattan kan användas såväl för lärande här och nu som för framtiden. Att förena dessa perspektiv där inget utesluter det andra och där alla barn har rätt att lära sig använda pekplattan utifrån deras egna intressen och erfarenheter är pedagogernas uppdrag ute på fältet att se till att det blir så. Pedagogernas delade åsikter är av intresse då en sådan här studie skall kunna bidra till att utveckla och finna ett syfte till att använda pekplattan i den pedagogiska verksamheten, tillsammans kan de ge stöd åt varandra i arbetet med IT-verktyget.

Vidare forskning

Pekplattan är ett nytt IT-verktyg inom det digitala området på förskolan. Den första pekplattan presenterades offentligt den 27 januari 2010 (Nationalencyklopedin, 2012). Mycket av den forskning som finns om pekplattor, i nuläget sträcker sig över kortare perioder och därför kunde det vara av intresse att göra studier över en längre tid för att kunna jämföra olika förskolor där pekplattan introducerats i den didaktiska verksamheten. McManis och Gunnewig (2012) menar att barn som sitter vid pekplattan med kamrater vid lärarledda aktiviteter utgör en mer kraftfull typ av lärande, speciellt när det gäller språk och social kompetensutveckling. En studie om varför det blir ett mer kraftfullt lärande kring pekplattan hade därför varit av intresse. Även Geist (2012) och Kjällander (2011) tankar om vikten av att pedagoger bör ha i åtanke att ständigt sträva efter att hitta ett nyskapande i deras arbetsmetoder när de använder pekplattan hade kunnat forskas vidare på. Nyskapande i pedagogers arbetsmetoder skulle kunnat synas i denna studie. Vilket inte ansågs komma fram på grund av respondenterna att de inte hade den nyfikenhet eller vilja till att arbeta med pekplattan i verksamheten.

Det kunde även vara av intresse att jämföra olika studier av förskolor där olika förutsättningar finns, där det exempelvis inte finns något intresse för användandet av pekplattan från kommunens sida eller från de förskolor som införskaffat sig pekplattor men inte använder dem. Sen finns det givetvis intressanta studier som kan göras där pekplattan används relativt mycket i verksamheten, men till vilka grunder och så vidare. Studier om hur pekplattan kan bidra till mer effektiva undervisningssammanhang kan också vara av intresse. Även hur språket kan utvecklas med hjälp av IT-verktyget pekplattan. Hur språkutvecklingen påverkas av tidiga digitala erfarenheter och vilka effekter kan ses på läs- och skrivutvecklingen är också av intresse. Finns det möjligheter att erbjuda pedagogerna hjälp och stöd i form av fortbildning som innovativt arbetar med att koppla pedagogiken i ett didaktiskt sammanhang och dessutom kan kopplas

med den nya reviderade läroplanen till det aktuella tekniktemat är även det en intressant forskningsfråga.

Litteraturlista

Aglassinger, U., Strindholm, S., Kallin, E-M., & Rudnik Norling, C. (2012). *Hur kan iPads stödja lärandet i förskolan? Om hur surfplattor kan möjliggöra arbetet med förskolans läroplan*. Skolporten forskning & utveckling. Tillgänglig: [WWW]

http://www.skolporten.se/wp-content/uploads/2012/04/UL_artikel_3_2012_aglassinger_mfl.pdf

(sökdatum 2013-11-26, kl. 10:40).

Ahlberg, A. (2007). *Specialpedagogik av igår, idag och i morgon*. Intuitionen för pedagogik och didaktik, Göteborgs universitet. ÅRG 12, NR 2, s. 84-95. ISSN 1401-6788.

Alexandersson, M., Linderöth, J. & Lindö, R. (2001). *Bland barn och datorer: lärandets villkor i mötet med nya medier*. Lund: Studentlitteratur.

Andersson, C. (2000). *Kunskapssyn och lärande i samhälle och arbetsliv*. Lund: Studentlitteratur.

Appelberg, L., & Eriksson, M-L. (1999). *Barn erövrar datorn: En utmaning för vuxna*. Lund: Studentlitteratur.

Björk Thorsell, P. (2012). *Surfplattan i förskolan – En studie av pedagogers attityder*. Södertörns högskola. Tillgänglig: [WWW]

<http://sh.divaportal.org/smash/get/diva2:534023/FULLTEXT01> (sökdatum 2013-12-06 kl.15:34).

Brodin, J. & Lindstrand, P. (2007). *Perspektiv på IKT och lärande för barn, ungdomar och vuxna med funktionshinder*. (2., [rev.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Christakis, D. *The effects of infant media usage: what do we know and what should we learn?* Acta Paediatr. 2008;98:8-16. The Author/Journal Compilation ©2008 Foundation Acta Pædiatrica/Acta Pædiatrica.

Couse, L.J. & Chen, D.W. (2010) *A Tablet Computer for Young Children? Exploring Its Viability for Early Childhood Education*. University of New Hampshire. Tillgänglig: [WWW]

<http://dawnbennett.wiki.westga.edu/file/view/a+tablet+computer+for+young+children.pdf> (sökdatum 2013-11-08, kl. 09:45).

Denscombe, M. (2009). *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur.

Dimenäs, J. (red) (2007). *Lära till lärare: att utveckla läraryrket – vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik*. Stockholm: Liber.

Dysthe, O. (red.) (2003). *Dialog, samspel och lärande*. Lund: Studentlitteratur.

Europeiska kommissionen. (2007). *Nyckelkompetenser för livslångt lärande - En Europeisk Referensram*. GD utbildning och kultur. Luxemburg: Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer, 2007.

Europeiska unionens publikationsbyrå, (2011). *Årsrapport – genomförande av Europeiska unionens utvecklings – biståndspolitik under 2010*. Luxemburg. Tillgänglig: [WWW] http://ec.europa.eu/europeaid/multimedia/publications/documents/annual-reports/europeaid_annual_report_2011_highlights_sv.pdf (sökdatum 2013-12-11 kl. 17:45).

Findahl, O. (2013). *Svenskarna och internet. 2012*. Stockholm: .SE

Forsling, K. (2011). *Digital kompetens i förskolan*. Karlstads Universitet och doktorand, Åbo Akademi. Tillgänglig: [WWW] <http://www.divaportal.org/smash/get/diva2:490546/FULLTEXT01.pdf> (sökdatum 2013-12-06 kl. 13:40).

Fridolfsson, I. (2008) *Grunderna i läs- och skrivinlärning*. Studentlitteratur.

Förskole tidningen, (2012). *Lärplattan: Ett verktyg för alla sinnen*. Stockholm.

Geist, E A. (2012) *A Qualitive Examination of Two-Year-Olds Interaction With Tablet Based Interactive Technology*. US: *Journal of Instructional Psychology*. 39(1). Hämtad från database One Search with Full Text (sökdatum 2013-10-06 kl: 11:28).

Hall, B.J., Hall, J.C. & Sauer, G.C. (2010). *Sauer's Manual of Skin Diseases, 10th Edition [Elektronisk resurs]*. Lippincott Williams & Wilkins.

Hagtvet, B.E. (2004). *Språkstimulering. D. 1, Tal och skrift i förskoleåldern*. (1. uppl.) Stockholm: Natur och kultur

Hatlevik, O. E., & Arnseth, H.C. (2012). *ICT, Teaching and Leadership: How do Teachers Experience the Importance of ICT-Supportive School Leaders?* *Nordic Journal of Digital Literacy*, 7(01), 55-69. Tillgänglig: [WWW] <http://www.idunn.no/eBook?marketplaceId=2000&languageId=1&method=getPDFVersionFromProduct&productLogicalTitle=dk/2012/01/art05> (sökdatum 2013-11-26, kl. 11.23).

- Halvarsson Kärnström, L. & Vendelstrand, K. (2010). *Hur påverkas lärare genom kompetensutveckling inom IKT? En studie med huvudfokus på PIM*. Göteborgs universitet: Göteborg. Tillgänglig: [WWW] https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/25926/1/gupea_2077_25926_1.pdf (sökdatum: 2013-12-08. Kl. 19:52).
- Havnesköld, L. & Mothander, P. (1995). *Utvecklingspsykologi, psykodynamiskt perspektiv*. Lund: Studentlitteratur.
- Healy, J.M. (1999). *Tillkopplad eller frånkopplad? datorer, barn och lärande - digitala drömmar möter verkligheten*. Jönköping: Brain Books.
- Hildén, A. (2005). *Datorlek i förskolan*. Elevdata i Malmö AB.
- Hundeide, K. (2006). *Sociokulturella ramar för barnsutveckling – barns livsvärldar*. Lund: Studentlitteratur.
- Hylén, J. (2013). "Digitalisering i skolan – en kunskapsöversikt". Ifos. Stockholm. Tillgänglig: [WWW] http://www.janhylén.se/wp-content/uploads/2013/04/Ifous-Digitalisering-i-skolan-2013_11.pdf (sökdatum: 2013-12-13 Kl. 20:21)
- Jernes, M., Alvestad, M., Sinnerud, M. (2010). "Er det bra, eller?" Pedagogiske spenningsfelt i møte med digitale verktøy i norske barnehager. Nordisk Barnehageforskning, 3(3), 115- 131. Från: <https://journals.hioa.no/index.php/nbf/article/view/280/294> (sökdatum 2013-11-26).
- Johannesen, N. & Sandvik, N. (2009). *Små barns delaktighet och inflytande: några perspektiv*. Stockholm: Liber
- Jonasson, S. (2012). "Framgångsrika skolor" i relation till "En skola för alla". Linnéuniversitetet. Tillgänglig: [WWW] <http://lnu.diva-portal.org/smash/get/diva2:537850/FULLTEXT01> (sökdatum: 2013-12-29 kl. 21:30).
- Kjällander, S (2011). *Designs for Learning in an Extended Digital Environment-Case Studies of Social Interaction in the Social Science Classroom*. (Doktorsavhandling) Stockholm: Stockholms universitet.
- Klerfelt, A. (2007). *Barns multimediala berättande - En länk mellan mediakultur och pedagogisk praktik*. (Doktorsavhandling) Göteborg: Göteborgs universitet.
- Kress, G.R. (2003). *Literacy in the new media age*. London: Routledge.
- Krokmark, T (2011). *Den tidlösa pedagogiken*. Lund: Studentlitteratur.
- Kvale, S. (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

Lagercrantz, H. Läkartidningen. (2013). *Mycket tid framför skärmen splittrar barns liv*. Stockholm. Tillgänglig: [WWW]
<http://www.lakartidningen.se/07engine.php?articleId=19078> (sökdatum: 2013-12-16 kl. 20:58).

Larsson, S (2005). *Kvalitativ metod – en introduktion* Ur: Larsson, S., Lilja, J. & Mannheimer, K. (red). (2005). *Forskningsmetoder i socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur.

Lindahl, M-G., & Folkesson, A-M. (2012b). ICT in preschool: friend or foe? The significance of norms in a changing practice. *International Journal of Early Years Education*, 20(4), 422-436. Doi: 10.1080/09669760.2012.743876.

Lindwall, O. (2008). *Lab work in science education: Instruction, inscription, and the practical achievement of understanding*. (Doctoral dissertation). Amsterdam: Elsevier.

Linell, P. (2009). *Rethinking Language, Mind and World Dialogically: Interactional and contextual theories of human sense-making*. Charlotte, NC: Information Age Publishing.

Ljung- Djärf, A. (2004). *Datorn underutnyttjad på många förskolor*. Lärarnas tidning nr 18, datum 22 okt. – 24 nov. Årgång 15

Ljung-Djärf, A. (2004). *Spelet runt datorn. Datoranvändande som meningsskapande praktik i förskolan*. Malmö: Malmö Högskola. Tillgänglig: [WWW]
http://www.lub.lu.se/luft/diss/soc_486/soc_486.pdf
(sökdatum 2013-09-28, kl. 09:24)

Ljungberg, E. (2012). *Paddagogik – iPad som pedagogiskt verktyg i förskolan*. Göteborgs universitet, Institutionen för pedagogik och specialpedagogik. Göteborg.

Löfving, C. (2012). *Digitala verktyg och sociala medier i undervisningen: så skapar vi en relevant skola utifrån Lgr 11*. (1. Uppl.) Stockholm: Liber.

Medierådet.(2010). *Småungar och medier 2010. Fakta om små barns användning och upplevelser av medier*. 37 tillgänglig: [WWW]
http://www.statensmedierad.se/upload/Rapporter_pdf/Småungar%20och%20Medier%202010.pdf (sökdatum 2013-10-25, kl. 09:31).

McManis, D Gunnewig, S. (2012). *Finding the Education in Educational Technology with Early Learners*. Tillgänglig: [WWW]
http://www.naeyc.org/yc/files/yc/file/201205/McManis_YC0512.pdf
(sökdatum 2013-11-28, kl: 20:24)

- Nationalencyklopedin. (2012). Elektronisk. Tillgänglig: [WWW] <http://www.ne.se/>. (sökdatum 2013-09-24, kl. 19:32)
- Nordin-Hultman, E. (2004). *Pedagogiska miljöer och barns subjektskapande*. (1. Uppl.) Diss. Stockholm: Univ., 2004. Stockholm.
- Patel, R & Davidsson B. (2003). *Forskningsmetodikens grunder: att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.
- Perrotta, C. (2013). *Do school-level factors influence the educational benefits of digital technology? A critical analysis of teachers' perceptions*. British Journal of Educational Technology, 44(2), 314-327. Doi: 10.1111/j.1467-8535.2012.01304.x
- Pettersson Normark, F. (2012). Svt nyheter. *Barnläkare varnar för surfplattor*. 3oktober 2012-22:53. Tillgänglig: [WWW] <http://www.svt.se/nyheter/sverige/barnlakare-varnar-for-surfplattor> (sökdatum: 2013-12-03).
- Plowman, L., Stephen, C. & McPake, J. (2010). *Supporting young children's learning with technology at home and in preschool*. Research Papers in Education. Vol. 25:1, s. 93–113.
- Pramling Samuelsson, I. & Asplund Carlsson, M. (2003). *Det lekande lärande barnet: I en utvecklingspedagogisk teori*. (1. Uppl.) Stockholm: Liber.
- Sackelius, M. (2011). *Datorn och internet som förändringsredskap – en studie om teknikens förmåga att bidra till förändrat arbetssätt i en förskolas verksamhet*. Tillgänglig: [WWW] <http://bada.hb.se/bitstream/2320/10372/1/Sackelius120120.pdf>. (sökdatum 2013-11-26, kl. 20:02).
- Sandell, K., Öhman, J. & Östman, L. (2003). *Miljödidaktik: naturen, skolan och demokratin*. Lund: Studentlitteratur.
- Strandberg, L. (2006) *Vygotskij i praktiken – bland plugghästar och fusklappar*. Stockholm: Norstedts Akademiska Förlag
- Shifflet, R., Toledo, C., Matton, C. (2012). *Touch Tablet Surprises. A Preschool Teacher's Story*. Young Children. 67(3), 36-41. Tillgänglig: [WWW] <http://www.naeyc.org/yc/files/yc/Touch%20Tablet%20Supprises.pdf> (sökdatum 2013-11-05, kl. 08:48).
- Skarre Aasebo, T. & Melhuus, E.C. (2007). *Rum för barn rum för kunskap*. Stockholm: Liber AB.
- Skolverket. (2010). *Läroplan för förskolan, Lpfö 98*. (Rev. Uppl.) Stockholm: Skolverket.

Skolverket, (2011b). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*. Stockholm: Fritzes.

Skolverket (2011 c). *Nya språket lyfter! Diagnosmaterial i svenska och svenska som andraspråk för grundskolans årskurs 1-5*. Stockholm: Fritzes.

Statens mediaråd, (2012/2013). *Småungar & medier 2012/13 - Fakta om små barns användning och upplevelser av medier*. Tillgänglig: [WWW]
http://www.statensmedierad.se/upload/pdf/Smaungar_och_medier_2013_fullfarg.pdf
(sökdatum 2013-12-17 kl. 19:41).

Stiernstedt, J. (2012). SvD Nyheter. *Så påverkas barnen av surfplattorna*. Stockholm. Tillgänglig: [WWW]
http://www.svd.se/nyheter/inrikes/sa-paverkas-barnen-av-surfplattorna_7593632.svd
(sökdatum 2013-12-14 kl. 11:02).

Stukát, S. (2011). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.

Svensén, G. (2012). *Fyra lärare om hur de arbetar med digitala verktyg*. Hämtad: <http://www.lararnasnyheter.se/pedagogiska-magasinet/2012/09/19/fyra-larare-hur-arbetar-digitala-verktyg> (2013-11-02).

Svensson, A. (2009). *Barnet, språket och miljön*. Lund: Studentlitteratur.

Säljö, R. (2000). *Lärande i praktiken. Ett sociokulturellt perspektiv*. Stockholm: Bokförlaget Prisma.

Säljö, Roger (2005). *Lärande & kulturella redskap*. Falun: Nordstedts akademiska förlag.

Säljö, R. (2012). *Den lärande människan- teoretiska traditioner*. Stockholm: Natur & Kultur.

Tallvid, M. (2010). *En-till-En, Falkenbergs väg till Framtiden? Utvärdering av projektet En-till-En i två grundskolor i Falkenbergs kommun: Delrapport 3*. Falkenberg: Falkenbergs kommun, Barn- och utbildningsförvaltningen.

Trost, J. (2005). *Kvalitativa intervjuer*. Studentlitteratur, Lund.

Vetenskapsrådet. (2011). *Forskningsetiska principer inom humanistisk samhällsvetenskaplig forskning*. Tillgänglig: [WWW]
<http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf> (sökdatum 2013-10-09, kl. 07:45)

Wiklund-Dahl, E (2011) *Med läroplanen på fickan*. Stockholm: Förskoletidning/Fortbildning AB.

Bilaga 1: Missivbrev

Hej alla barn & föräldrar på avd. Larven, Myran & nyckelpigan!

Vi är två studenter som läser vår sista termin till förskollärare vid Högskolan i Skövde. Vi kommer att göra vår verksamhetsförlagda utbildning (VFU) hos Er under perioden vecka 41-46. Vi är nu inne på "slutspurten" och håller därför på att skriva vårt examensarbete. Ämnet vi valt att fördjupa oss i är "*Pekplattans inflytande på barns språkutveckling i förskolan*".

Syftet med den här undersökningen är att ta reda på hur pedagoger arbetar med pekplattan i verksamheten för att stimulera barnens språkutveckling. Tanken är att vi ska göra observationer där barn samt pedagoger använder pekplattan. Vi kommer även att intervjua pedagogerna. Vi vill med detta brev be om ert medgivande till att göra observationer med ert barn. Barnen deltar naturligtvis frivilligt och har fullständig rätt att avbryta när de vill. Barnen kommer att observeras. I studien kommer endast kön, ålder och fiktiva namn att nämnas. När studien är klar och Godkänd kommer allt insamlat material att förstöras.

Har ni några funderingar kring detta, tveka inte att fråga! Hoppas att vi får en trevlig höst tillsammans.

Med vänlig hälsning

Åsa Grundell & Veronica Widsing

Tel nr: xxxx-xxxxxx, xxxx-xxxxxx

E-post: mammaosa82@hotmail.com

veronicawidsing@live.se

Barnets namn: _____

Jag ger mitt medgivande till att mitt barn får delta i observationer:

JA

NEJ

Datum Målsmans underskrift

Bilaga 2: Intervjufrågor

Ålder på barngruppen?

Hur länge har Ni arbetat med pekplattan på förskolan?

Varför började Ni använda pekplattan på avdelningen?

Hur introducerades den för barnen?

Vad är er huvudsakliga tanke med att använda pekplattan i verksamheten?

Vad anser du att barn kan lära sig genom att arbeta med pekplattan?

Vilka typer av program tror du att man kan använda för att stimulera barns språkutveckling genom pekplattan?

Hur gör du för att stimulera barns språkutveckling genom att organisera aktiviteter med pekplattan?

På vilket sätt skulle ni pedagoger märka att barnen har utvecklats språkligt?

Hur väljer Ni vilka barn som ska använda pekplattan? Är dessa barn i behov av särskilt arbete med deras språkutveckling?

Beskriv generellt hur du anser att pekplattan gynnar barnets språkutveckling?

Bilaga 3 Observations schema

Titel observation	Anteckningar	Pedagoger och barns kommentarer
Vad händer?		
Hur många medverkar i observationen?		
Vad säger barnen?		
Bearbetar barnen sin kunskap i observationen?		
Samspelar barn och pedagog?		
Utbyter de kunskap och tankar?		

Vad tillför pekplattan i lärandetillfället?		
Lär sig barnen något?		
Vilken roll har pedagogen?		
Vilket är syftet med observationen?		
Uppfylls syftet?		